Budapesti Közgazdaságtudományi

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI EGYETEM LAPJA

40. évfolyam 11. szám Ára: 3 euró (az egyetemen 45 Ft.) 2000.október/II.

Aula szakon

Ültem az aulában, a nagy, kerek asztaloknál és mint legtöbbször, néztem ki a fejemből. Nem, ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy unatkoztam, sőt: ebben az alvásközeli állapotban képes vagyok a legmélyebb gondolataimba merülni, miközben megnézem az arra járó lányokat, odaköszönök az ismerőseimnek, és várom, hogy az 50-60 beszélgetésre alkalmas haver közül betoppanjon valaki.

Nem tudom, mióta üldögéltem ott, de végre megjött Z. Z., több mint egy a sok haver közül, őt még a boldog békeidőkből, meg a közös koliszobából ismerem.

– Hogy lehet az, hogy ebédidőben mindig az étterem előtt találkozunk? – kérdezte Z. vigyorogva.

– Úgy látom, el van döntve, hogy mit csinálunk a következő fél órában – válaszoltam a „felkérésre".

Aláereszkedtünk az ebédlőbe, majd evés közben folytattuk a diskurálás:

– Van most órád? – kérdeztem két falat között.

– Most nincs éppen – hangzott a kaján válasz. Persze mindketten tudtuk, hogy ezen a napon közelébe nem megyünk tanteremnek, de azért jó volt eljátszadozni a gondolattal.

– Délután könyvtár?

– Jöhet.

– Mit fogsz tanulni?

– Mikor mit – hangzott a várt válasz. Mindegy volt; egyrészről, mert annyi tanulnivalónk lett volna, másrészről, mert úgyis csak imitáltuk a tanulást.

A könyvtár valójában klubhelyiség, ahova az emberek fele csak vagy nagyrészt a társaság kedvéért és nem tanulni jár. Mi is gyakran tömjük meg a kóla- és kávéautomatát, állandó vendégek vagyunk az újságos asztalnál, és ha már ott vagyunk, a haverokkal folytatott e-mailezést sem gyakran mulasztjuk el. Egyszóval nagyon értünk ahhoz, hogyan lehet könyvek és jegyzetek károsítása nélkül egész délutánokat eltölteni a tudomány e szent helyén.

Z., miután befalta energiadús főzelékét, elégedetten terpeszkedett el a széken, és egy hosszú sóhajtásba sűrítette egész aznapi két-három órás ébrenlétének minden fáradtságát.

– Most el kell intéznem egy-két dolgot, fél óra múlva a kis büfénél találkozunk. Jó?

– Jól van – vágtam rá, noha tudtam, hogy az az egy-két dolog csupán pár mobilhívást takar, és azt is, hogy biztosan késni fog. De mindez belefér, hiszen speciális évismétlőként erre is van időnk. Bezzeg a boldog békeidőkben más volt, mint most az aula-szakon.

Válint Máté

Közgázos fiú Sydneyben

Negyedik lett a kardvívó Ferjáncsik Domonkos

Ferjáncsik Domonkos, amint az a világ vezető újságjaiból – így a KÖZGAZDÁSZ-ból is – kiderült, legeredményesebb férfi kardvívóként negyedik lett az olimpián. Korábbi számunkban már gratuláltunk neki, – most kérdezzük.

– Jelenleg hogy telnek napjaid?

– Mióta Sydneyből hazajöttem elsősorban az egyetem köt le. Szeptember elejétől edzőtáborban voltam, majd Ausztráliában, így van mit pótolni. A vívás most abszolút háttérbe szorul.

– A kardodat tényleg a garázsba vitted?

– Így van. A garázsban van az összes felszerelésemmel együtt. Vívni nem vívok, de ezt úgy kell érteni, hogy ma még például futni megyek a barátaimmal. Fontos a jó kondíció.

– Nehéz a váltás?

– Nem. Megmondom őszintén még jól is esik. Túl sok volt az elmúlt időszakban a sport. Nagyon egy irányba pörgött az agyam. Kimondottan üdítőleg hat, hogy más ingerek érnek.

– Mikor fogod visszafordítani ezt a folyamatot?

– Úgy gondolom, hogy november vége felé újra elkezdek vívni. Nem tudom, hogy az addigi idő elég lesz-e arra, hogy kipihenjem magam. December elején Lausanne-ban lesz egy versenyünk az olimpiai bajnok orosz csapattal. Erre illik majd egy "kicsit" edzeni.

– Milyen volt az összbenyomásod az olimpiáról?

– Számos sporteseménynél tapasztaltam, hogy miután hazajöttem, akkor kezdtek megszépülni az emlékek. Viszont Sydneyben mindennap egy csodálatos nap volt. 18 éve vívok, de kétségtelenül ez volt életem egyik kiemelkedő versenye. Nem véletlenül mondják, hogy az olimpia egészen más. Szerintem ez teljes mértékben igaz. Nézőként is, de résztvevőként főleg fantasztikus érzés ott lenni. A megnyitó ünnepségen leírhatatlan érzés volt, amikor felvonultunk és 120 ezer ember tombolt, velünk együtt örült az olimpiának.

– Nem hiányzik az a csoda, ami ott körül vett benneteket?

– Nagyon jó volt ezt átélni, és tényleg hiányzik. Nem is tudom, hogy négy év múlva meg lehet-e ezt ismételni. Kíváncsi vagyok képes lesz-e erre Athén. Mert a mostani olimpián nemcsak arról volt szó, hogy jók voltak a csarnokok, jól volt megszervezve a sportolók szállítása, pontosan kezdődtek a versenyek, hanem az egész város, az egész ország ennek a lázában égett. Mi sportolók akkreditációs kártyával közlekedtünk mindenhova, így aztán nagyon könnyen felismertek. Az utcán nem tudtunk úgy végigmenni, hogy ne szólítsanak meg, ne mosolyogjanak, ne fényképezzenek, ne kérjenek autogramot, ne adjanak ajándékot. Az olimpiai falu olyan volt, mintha az egész világ

ott lett volna. A magyar csapatot egy nagy családhoz tudnám hasonlítani, ahol mindenki ismeri a másikat, tudunk egymás eredményeiről.

– Milyenek voltak a visszajelzések az olimpiai szereplésedd kapcsolatban?

– Baráti körben abszolút pozitív véleményeket kaptam. Mindenki örült, hogy láthatott engem az olimpián. Nyilván sajnálták, hogy nem sikerült még jobb helyezést elérnem. Szakmai szempontból is jó kezdésnek számít Sydney, hiszen ez volt életem első olimpiája.

– Ez mit jelentett neked?

– A vívás esetében hatványozottan oda kell figyelni, ez egy kimondottan idegi sport. Itt nem a fizikum dominál leginkább, hanem az dönt, hogy azon a bizonyos napon, ha felmész a pástra, abban a 10-15 percben milyen diszpozícióban vagy. Nagyon fontos, hogy maximálisan tudjál összpontosítani, hogy a legtöbbet kihozd magadból. Az olimpia annyira jól volt megszervezve, hogy amikor egy vívó kiment a pástra, úgy érezhette magát, mint egy szupersztár. Csak négy pást volt, egy normális kupaversenyen akár 10-12 is van. Az egész ceremónia egy Oscar díjkiosztó gálához volt hasonló. Nekem az első asszó volt a vízválasztó, amin túl kellett esnem. Utána megszűnt a feszültség, és a négy közé jutásig nagyon jól vívtam.

– És a bronzdöntő?

– A bronzdöntő nagyon nehéz, mert oda úgy megy a versenyző, hogy már begyűjtött egy vereséget, azaz nem sikerült a döntőbe jutás. Én erre a döntőre maximálisan összeszedtem magam. Az volt bennem, hogy mindenképp nyernem kell. Sokkal jobban sikerült a ráhangolódás, mint előtte. Az igazság az, hogy nem volt szerencsém a zsűrivel. Kaptam egy kubai bírót, aki finoman szólva nem volt a helyzet magaslatán. Szeretném azt hinni, hogy csak ennyiről volt szó, de sajnos más érdekek is álltak e mögött. Utólag visszanéztem a versenyt és 5 találat volt, amit fordítva ítélt meg. 15 tus tekintetében tény, hogy 5 mínusszal elég nehéz vívni.

– Mennyire jellemző hasonló "félrezsűrizés"?

– Előfordul egy mérkőzésen, hogy egy találatot elnéznek, hisz emberek vagyunk. Nagyon gyors dologról van szó, a másodperc századrészében történteket kell helyesen megítélni. 1 tus elnézéséért nem is szólunk. Főleg akkor nem, ha a zsűri ide is, oda is téved. Az én esetemben viszont arról volt szó, hogy 5 találatot tévedtek és csak ellenem. Ez elég egyértelmű, ezért is volt nagyon dühítő.

– Mit vársz a következő olimpiától?

– Athént először még meg kell várni! Nekem lesz közben 3 világbajnokság, mivel nálunk évente megrendezik. Nyilvánvalóan bennem maradt egy hiányérzet. Ha minden összejön és az élet is úgy akarja, akkor nagyon szeretnék aranyérmet nyerni.

– Két verscím: Húsz év múlva és Harminc év múlva. A te esetedben ez mit jelent?

(folytatás a 7. oldalon)

Pulai Miklós 75 éves

A Pénzügyminisztérium forradalmi bizottságának volt az elnöke 1956-ban a most 75 éves bankszakember. A vele folytatott beszélgetés részleteit az MNB Forint című lapjának szíves engedélyével közöljük.

– Ön azt mondta egy interjúban, fiatal korában olyan sűrűn kapott új feladatokat, hogy mire az egyik munkakört megtanulta volna, máris megbízták valami mással. Hogyan bírta ezt a tempót?

– 1948-ban, amikor 40 hónapos szovjet hadifogság után hazajöttem, elkezdtem esti egyetemre járni, a közgazdaságira. A következő évben kaptam állást a Pénzügyminisztériumban. Olyan időszakban kerültem oda, amikor sok szakembert kirúgtak, fiatalok, no meg számos munkáskáder kezdett dolgozni a minisztériumban. Szerencsére maradtak az eredeti gárdából is, például Antos István. Bácskai Tamással ültem egy szobában, nagyon megszerettem, azóta is imádjuk egymást. Sikerült bekapcsolódnunk a régi szakértőket tömörítő Antos-körbe, volt bennünk érdeklődés, szorgalom, olyannak ítéltek minket, akiket érdemes bevonni a munkába.

– 1956 miniszterhelyettesként érte. Október végén pedig a minisztérium forradalmi bizottságának elnöke. Mindez akarata szerint volt, vagy egyszerűen így hozta az élet?

– Október 23-án éjjel kettőkor fölhívtak a minisztériumból a pénzügyőrök azzal, hogy be vannak gyulladva, jó lenne, ha valamilyen vezető bejönne, mert a Roosevelt téren, a belügy előtt százhúsz fős felkelőcsoport áll. Már végigtelefonáltak minden főnököt, az egyik Budán lakik, nem elérhető, meg ez, meg az. Én a Király utcában laktam, a Lövölde tér környékén, hát bejöttem, és egészen 30-áig bent is maradtam. Amikor megérkeztem, kiderült, a létszám, négy-öt pénzügyőr fiú, pisztolyuk volt egy-két tölténnyel, némelyiknek a nélkül; a minisztériumban meg hét kapun keresztül lehetett bejönni. Fölhívtam a belügyet, kérdeztem, most mi van. Hát semmi – válaszolták, gondoskodjunk magunkról. Összehívtam az embereimet, mondtam, ha a felkelők idejönnek, betörik a kaput, akkor benn lesznek, mi nem lövünk. De nem támadtak meg. 24-én reggel bejött néhány kolléga, köztük az egyik legjobb barátom is. Elmondtam nekik a helyzetet – a téren még mindig ott volt az esti csoport, időnként rájuk néztünk a második emeletről. Ők azonban liften fölmentek a pénzügy tetejére, oda, ahol a tető lapos egy részen, az óvodás gyerekeknek képezték ki játszótérnek. A mellvédhez kúsztak, kikukucskáltak. Egy szerencsétlen katona a belügy tetején megijedt, odalőtt és egy lövéssel szétlőtte a fejét a legjobb barátomnak. Így nekünk 24-én reggel kilenckor halottunk volt. Ez minket nagyon megnyomott.

Nemsokára a gyárakban munkástanácsok, az intézményekben forradalmi bizottságok alakultak. Tanakodtak, nálunk ki legyen a vezetője. Rám azt mondták: igaz, hogy ez párttitkár volt, most meg miniszterhelyettes, de ilyen, meg olyan jó ember. Rajtam kívül miniszterhelyettes tag nemigen akadt a forradalmi bizottságokban, nemhogy elnök.

– A forradalmi bizottsági elnöksége miatt kellett elhagynia a posztját?

– Ellenem háromtagú bizottság alakult a pártközpontban, külön foglalkoztak az ügyemmel. Kizártak; bankban, pénzügyi intézményben legfeljebb osztályvezető-helyettes lehettem. A Nemzeti Bankba akartam menni, de Szántó Dénes meg volt ijedve, nem vett át. Lászlón Andorral találkoztam az utcán, akkoriban vezérigazgató volt az OTP-ben, mondta, hogy menjek oda. Így kerültem az OTP-be. A bank beruházásában öröklakásokat építettünk és értékesítettünk. Nagyon élveztem.

– De hát azért csak visszavágyott a makroszférába.

– Igen, mert tulajdonképpen a partvonalra kerültem a közgazdasági szakmát illetően. Szerencsére úgy alakult, hogy László Andor 1962 elején a Nemzeti Bank elnöke lett, és az év végén, 1963 elején átvitt engem is a tervstatisztikai osztály élére. Akkor már kezdett nyiladozni az új gazdasági mechanizmus, a Nemzeti Bank nagyon komolyan bekapcsolódott a reform előkészítésébe. Az, hogy ebben a munkában a kezdetektől részt vettem, nagyon hamar felhozott a korábbi szintemre, mondhatnám az élvonalba lökött. Amikor 1968-ban hatályba lépett az új banktörvény, a vezérigazgató helyett újra elnök állt az intézmény élén, ügyvezetők helyett pedig elnökhelyettesek, Fekete Jánossal minket neveztek ki elnökhelyettesnek, engem első helyettesnek.

– 1989-től a bankszövetség főtitkáraként dolgozott. Mik a tapasztalati, lehet-e eredményesen lobbizni Magyarországon, mi kell a sikerhez?

– Fő feladatom volt, hogy a bankszektort közvetlenül vagy közvetve érintő jogszabály-tervezeteket megismerjük, azokról véleményt alkossunk, azt közölni tudjuk, az illetékesek adjanak alkalmat kifejteni az álláspontunkat, meggyőzhessük őket annak helyességéről. Persze, ez nem úgy megy, hogy az ember tízszer lő kapura, és tíz gól születik, hanem tíz lövésből egy gól lesz, mert a kapufának az a szokása, hogy többször pattan ki a labda róla, mint be. A törvények is előírják, ha a kormány elé a bankszektort érintő jogszabály kerül, akkor a szakmai szervezetekkel egyeztetni kell. Ami pedig engem illet, csak szakmailag helytálló ügyeket vagyok hajlandó képviselni, az is igaz viszont, ez adja az embernek a legtöbb munkát, mert lehet, hogy egy kérdésben három, szakmailag korrekt válasz van. A bankszövetséget komolyan veszik, álláspontunkat, mint lehetséges nézőpontot fogadják el. Más kérdés, hogy érvényre tudjuk-e juttatni.

– A szakmai pályafutása azt hozta, amire fiatal korában számított?

– Akkoriban az egyetemet akartam elvégezni, majd jó szakemberként dolgozni. Hozzátesszem, 1944-ben az egyetlen érettségizett suszterinas voltam. Arra vágytam, hogy tervező legyek, „a szakma medvéje". Eszembe sem jutott a miniszterség vagy ilyesmi, hiszen akkor láttam életemben először minisztert, amikor 1949-ben elmentem Kossa Istvánhoz. Arra vágytam, hogy a magam lábára álljak, az életemet a saját elképzeléseim szerint alakítsam. Kifejezetten anyagi vágyaim nem nagyon voltak. Feleségem dolgozott, ő rendszerint többet keresett, mint én, jól megvoltunk ketten, aztán jött a gyerek. A világot igazán később, a hatvanas évek végén, a hetvenes években ismertem meg. 1965-ben a Banque de France két hétre meghívott – Faluvégivel, Madarasival, Filipszkyvel együtt – jegybanki kurzusra. Mindnyájan először indultunk Párizsba, ezért elmentünk Sulyok Bélához, az akkori miniszterhelyetteshez, aki tapasztalt, világlátott ember volt… Béla bácsi, adjon tanácsot, mit nézzünk meg. Idehallgassatok srácok – mondta –, a Champs Elysées végén van egy tér, úgy hívják Concorde. Ott találtok egy lépcsőt, azon fölmentek, megfordultok, ránéztek a térre, és mindjárt okosabbak lesztek. Így tettünk. Azt tényleg csoda egy hely. Az akkori Magyarországhoz, Budapesthez képest elképesztő gazdagság, forgalom, körben paloták, a Diadalív. A Bélának teljesen igaza volt. Csak meg kellett fordulni, ránézni a Concorde-ra… Ott jöttünk rá, hogy nem lehet jó, ha a szovjet gazdasági rendszer mellett leragadunk. Mást kell csinálni.

Rétalji Igor

Kautz Gyula

(1829–1909)

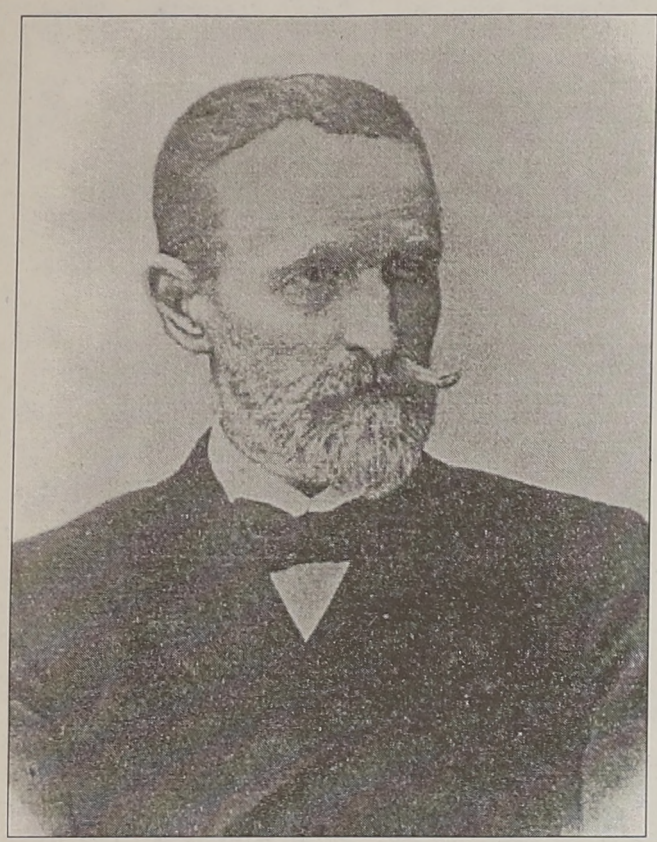

Következő számainkban a magyar közgazdasági gondolkodástörténet néhány kimagasló képviselőjének szakmai arcélét jelentetjük meg. Kis sorozatunk Berzeviczy Gergely (1763–1822), Kautz Gyula (1829–1909), Navratil Ákos (1875–1952) és Heller Farkas (1877–1955) munkásságának, jelentőségének rövid bemutatásával búcsúztatja a 20. századot, s hozza vissza tudatunkba alakjukat az érdemtelen amnéziából. A sorozat cikkeit az Elmélettörténet tanszék munkatársai készítették.

Tudományos értékeléseket általában nem túl szerencsés szubjektív hangvételben kezdeni, különösen a „kemény tudomány" ambíciójú közgazdaságtanban, s még inkább, ha nem akarjuk kétségessé tenni saját 20. századi tudományos modernitásunkat. S mégis.... Amikor lesütött szemekkel nézegetjük manapság a valódi jelentőségükön túlnövő idézettségi indexeket, amikor magyarázatokat keresünk, hogy miért oly gyér magyar nevek feltűnte mérvadónak tekintett publikációs fórumokon, amikor kezünk ujjain megszámolhatjuk a nem véletlenszerűen odakerülő neveket, akkor többnyire, illetve többségben nem tudjuk, hogy van egy különös név, amely igen kemény idézettségi kritériumoknak felel meg tartósan, mind idézési fórumait, mind idézői nevét tekintve. S ha azt mondanánk, hogy ez a név Kautz Gyula, sokan csodálkoznának, s talán azt is megkérdeznék, hogy ki is ez a Kautz. Ki is ez a Kautz?

Kautz Gyula a magyar közgazdasági eszmetörténet-írás nagyhírű megalapítója, az első, a közgazdaságtant már professzionalizált szinten művelő olyan magyar tudós, aki saját kora korszerűségi kritériumoknak minden tekintetben megfelelt, a kiegyezéskor és századvég gazdasági, gazdaságpolitikai közéletének jelentős alakja, a múlt századi magyar liberalizmus fontos egyénisége.

Kautz Gyulát a tömör kortársi értékelések úgy jellemzik, hogy „A nemzetgazdaságtan terén Kautz egyrészt az angol klasszikus iskolára támaszkodott, másrészt a német történeti iskolától, különösen Roschertől tanult sokat." (Közgazdasági Szemle, 1909) Vagy: „a közgazdaságtanban Roscher tanítványa.

A történeti irányt az általános erkölcsi szempontokkal hozza kapcsolatba s a klasszikusokkal szemben eklektikus" (Közgazdasági Enciklopédia, 1930). Szintén neves, európai hírű magyar kollégája, Földes Béla (1848–1945) szerint: „A nagyobb szabású elméleti munkálkodást Kautz nyitja meg, az elméleti tudomány első kiváló képviselője hazánkban" (Földes, 1898), továbbá, „a magyar közgazdasági tudományt ismét bekapcsolja az európai eszmemozgalomba és a bekövetkező kedvező körülmények folytán azt attól többé elszakítani nem lehet."

(*Földes*, 1929)

Kautz 1829-ben született Győrött. 1848-ban önkéntes nemzetőr. 1850-ben Pesten jogi szigorlatot tesz. 1850/51-es tanévet a berlini, heidelbergi, lipcsei egyetemeken tölti. Lipcsében Roscher, a történeti iskola mesterének előadásait hallgatja, akinek tanítása nagy hatással volt nézetei formálódására. 1851-ben a pozsonyi jogakadémia segédtanára, 1853-tól a nagyváradi jogakadémián tanít osztrák pénzügyi jogot, majd nemzetgazdaságtant. 1858-tól Budán a műegyetemen oktat, 1863-tól a pesti egyetemen tanít először közjogot és közigazgatástant, majd a nemzetgazdaságtan és pénzügytan tanszéket veszi át. 1873-ban az egyetem dékánja, majd rektora. 1860-ban az Akadémia levelező tagja, 1865-ben rendes tagja (ajánlói Deák Ferenc és Pauler Tivadar), 1904-től az akadémia másodelnöke.

1865-től kezdve Győr városnak több cikluson át parlamenti képviselője, a Deák párthoz csatlakozott. Jelentős szerepe volt a kiegyezés létrejöttében, a kiegyezés kapcsán felmerült gazdasági problémák véleményezésében és megoldásában. Az akkori jegybank, az Osztrák-Magyar Bank vezetőségének kötelékébe 1883-ban került, mint magyar alkormányzó. 1892-ben a bank kormányzójává nevezték ki, ahol 1900-ig dolgozott. A jegybank élén keresztülvitte az osztrák-magyar monarchia valutarendezését, a munka befejeztével megvált tisztségétől. 1885-től az átszervezett magyar főrendiház tagja. 1902-ben választották meg a Közgazdasági Társaság elnökének, mely tisztséget hat éven keresztül töltött be. 1909-ben halt meg rövid betegség után, nem érve meg azt a nagyszabású ünnepségsorozatot, amellyel a szakma a nyolcvan éves mester köszöntésére készült.

Kautz – mai fogalmakat használva – az oktatás, a kutatás és a gazdasági gyakorlat formálásának is részese volt. Nagyolvasottságú, sokat publikáló és a közéletben is aktívan résztvevő tudósként élt. Publikációi nemzedékek közgazdasági tudatát formálták. Világhírre általános elmélettörténeti művén keresztül tett szert. 1858-ban jelent meg Bécsben közgazdaságtana *Die National-Oekonomik als Wissenschaft* címen, majd 1860-ban második kötetként elmélettörténete a *Die geschichtliche Entwicklung der National-Oekonomik und ihrer Literatur.* Voltaképpen egyedülálló magyar szerzőtől született közgazdasági mű tekintetében, hogy több mint száz év távolságból is idézik és hivatkoznak rá. Egyik legfrissebb hivatkozás egy ilyen mű számára legméltóbb helyen, Schumpeter monumentális elmélettörténetének 1997-es kiadásához írt bevezető tanulmányban található. Perlman a kor híres alapvető elmélettörténeteit számba véve említi McCulloch, Blanqui, Rosher mellett Kautz munkáját. Sajátos, s nem tanulság nélkül való, hogy Kautz e művét az elmélettörténet írás német vonulata termékeként kezeli. A Kautz-i mű hivatkozói közt olyan nagyságokat találunk, mint Walras, Marx, Jevons, Schumpeter, Marshall, Knies, Igram, Roscher, Schaffle, Stein. A sokszoros hivatkozás egyik vivőtényezője a híres Gossen-történet. Nevezetesen az, hogy a marginalizmus nagyjai a Kautz-munka közvetítése révén fedezték fel maguknak korai előfutárukat. Az 1854-ben megjelent, visszhang nélkül maradt Gossen könyvet Kautz említése nyomán kutatták fel, így lépett elő a történelmi feledésből Gossen, akinek nevét ma minden közgazdászhallgatónak ismerni illik. Kautz műve teljességében soha nem jelent meg magyarul, rövidített kivonatát a Budapesti Szemle 1859. és 1860-as kötetei közölték. A történet több vonatkozásban szimptomatikus. A vivő történet csak rámutat Kautz széleskörű olvasottságára, éles szemére, jó ítélőképességére. Marshall (1885) a munka egészére írja, hogy a mű „profound, just and suggestive" azaz, elmélyült, igazságos és meggyőző. Úgy tűnik mintha a marginalizmus alapító atyái többet tettek volna Kautz nemzetközi hírnevéért, mint saját országának kutatói.

Kautznak köszönhető a máig egyetlen szisztematikus magyar közgazdasági eszmetörténeti feldolgozás is, az 1868-ban megjelent, majd 1911-ben utánnyomott, s végül 1987-ben reprintben kiadott mű: *„A nemzetgazdasági eszmék fejlődési története és befolyása a közviszonyokra Magyarországon"*. Ha az 1930-ban kiadott Közgazdasági Lexikont forgatjuk, észrevehetjük, hogy a közgazdasági elméletekre és közgazdászokra vonatkozó szócikkek jórészt még Kautz munkáin alapulnak.

Kautz műveinek olvasását ma nehezíti a multszázadi és századfordulós nyelvezet helyenkénti ódonsága, a közgazdasági kifejezésmód mai olvasó számára szokatlan kategória használata, helykeresése. Bár az „eszmesurlódás", mint a vitára és a nem tökéletes véleményegyezésre használt szó a nyelvi kifejezés egyik csodálatos gyöngyszemének tekinthető. Ugyanakkor a művek tartalmilag világosak, mindig lenyűgöző olvasottság és naprakészség sugárzik belőlük. A különböző érvek, érvrendszerek sokoldalú bemutatása, a prok és kontrák végtelen sora ritka élmény egyértelmű formulákat kedvelő világunkban.

Többször kiadott, tankönyvként használt három kötetes *„A nemzetgazdaság és pénzügytan rendszere"* című műve a kor nemzetközi szinten álló tudósának példaszerű munkája. Az általa is igen nagyra tartott Széchenyi *„Hitel"* című munkájának elemzése (1905) és a *„Szabadkereskedelem és/vagy védvám. Még egyszer megvitatva és megvilágosítva"* című cikke (1881) a mai kutatónak is tartogat meglepetéseket sokoldalú érvelésével és szellemi nagyvonalúságával.

Nemcsak magával szemben volt igényes, környezetét is szigorú mérce szerint ítélte. „Magyar tudományról, mint igazi szociális kultúráról még nem szólhatni", állapította meg 1905-ben. A magyar közgazdaság tudománynak, mint szociális kultúrának van némely adóssága Kautzzal kapcsolatban. 1909-ben az Economic Journal megemlékezésben búcsúztatta. A Kautz centenáriumon, 1930-ban, Hayakawa japán porofesszor cikket írt „Kautz Gyula és a Gossen-félre tételek" címen. Mintegy öt éve Kautz néhány elmélettörténet tárgyban már tananyag. Egyszer talán a magyar közgazdasági eszmetörténet rendszeres feldolgozása is folytatódik.

Bekker Zsuzsa

A reformok reformjáról

Elvek és bizonytalanságok

Nemcsak a tárgyi valóság szorul reformokra, hanem a reformok maguk is. Sőt, a reformok reformjai ugyancsak felülvizsgálatot igényelnek időről időre. Mintha nem is egy kétrétegű, hanem egy többemeletes folyamattal állnánk szemben. A szabályozáselmélet nyelvén szólva: a sokszoros és többszintű visszacsatolások tényeivel. Például meg lehet kérdezni, mire valók a jelenlegi reformok? Mi a céljuk? És ara vezetnek-e, ami a kitűzött cél? Például, a mi egyetemünkön életbe léptetett változtatások! Nyilván van mögöttük koncepció és nem egyszerűen csak alku tárgya, hogy mi, hova, miért, mikor stb. kerül. mi marad meg és mi lészen átadva az enyészetnek. Mert ez még piacgazdaságnak is túl szélsőséges alaphelyzet lenne.

Nekem vannak bizonyos feltevéseim erről a koncepcióról. Mégis úgy érzem, nem teszem rosszul, ha elmondom ebben az igen rövid írásban, hogy mely vonatkoztatási pontot, keretet, értéket, etc. vélek központinak ebben az egész folyamatban. Azt ugyanis mindnyájan jól tudjuk, hogy a felsőoktatás reformja – a külső lendítő erő szempontjából – egész egyszerűen a pénzügyi megszorítások terméke. A jóformán mindent privatizáló államnak már nincs pénze intézményeinek a fenntartására. Ezért elegánsan „karcsúsításnak" nevezett leépítéseket ír elő. mi mást tehetne? És az intézmény vezetésére marad az, hogy a brutális anyagi kényszer és annak lehetséges kihatásai közé egy koncepciót iktasson, amely menti a menthetőt. Ez egy határig még fejlődéssel is járhat. De utána...?

Nos, nézeteim szerint – és ebben a kreativitásra és annak a történetére vonatkozó tanulmányaim is megerősítenek – az alkotó tevékenység nem a nyüzsgésben, hanem az emberi agyban zajlik le, és kisebb mértékben az emberek közötti közvetlen kommunikáció is segítheti. De, csak ha nívós partnerekkel kommunikálhatunk. Jó esetben az egyetemi hallgatók is lehetnek nívós partnerek. Ha tudniillik tényleg tanulni akarnak és nemcsak papírokat szerezni a munkaerő-piaci belépéshez. De ekkor az egész reformfolyamatnak mindenekelőtt ezt a belső szellemi munkát és – továbbá – a nívós partnerekkel – jó kollégákkal és tanulni vágyó hallgatókkal – történő kommunikációt kell elősegítenie. Ez a cél. Minden más pedig csak eszköz, amely a legitimitását ettől a céltól nyeri.

Amennyiben ezt a célt szem elől veszítjük, a reformfolyamat végtelen kígyóvá válik, amely minden egyes újabb erő belépésekor nő és tekeredik egyet. És hogy ez újabb növekedést és csavart igazolja, párás ideológiákat ereszt ki magából végeredményben erős, de más, például tudományos tekintetekben buta „fiúk" birkózásává züllik. A szocializmus éveiben annyit szónokoltak az átmeneti nehézségekről, amelyek után minden a helyére kerül, hogy jómagam már nem tudok hinni a befektetéseknek ebben a formájában. Számomra egy reform akkor jár a maga útján, ha minden nappal közelíti a célt: azaz naponta javulnak a munkafeltételeink, csökkennek a verbális üresjáratok, zsugorodik a szereplési viszketegség, és az érintetteket egyre inkább a szellemi és pedagógiai eredményeik alapján értékelik.

Egy reformot nemcsak a céljai, hanem a feltételei is minősítik. Ha a jámbor csak célok után lohol, utópisztikussá is válhat. Az sem jó, ha csak a feltételeit érleli tovább, mert akkor egy idő után nem képes igazolni ebbéli aktivitását. Reális célok csak bizonyos előfeltételek esetén tűzhetőek ki. Félreértés ne essék, semmiféle közvetlen érdek nem kapcsolat a Környezetgazdaságtani és technológiai tanszékhez, de mégis meg kell jegyeznem, hogy ezen szervezeti egység intézetté és majdan karrá szervezésének kilátásai példaértékűek. Itt ugyanis – miként „A megkérdőjelezett sikerágazat" című, 2000 április 11-én tárgyalt jelentős munkájuk, valamint az Altern csoport eredményei jelzik – a feltételek is adva vannak a helyesen célul kitűzött továbblépéshez. Még akkor is, ha még van min vitatkozni velük.

Ez az egyetemi reform akkor lesz sikeres, ha ténylegesen komolyan veszi az európai színvonalat, mint feladatot. Én azt sem bánnám, ha kissé még e fölé is célozna. Továbbá listát készít a nemzetközileg is elismerten művelt irányzatainkról, és ezek köré szervezi mind a kutatás, mind pedig az oktatás – igazából instrumentálisnak és nem pedig önértéknek tekintendő – organizációs megoldásait. Ami pedig a munkafeltételeinket illeti, ég óvjon bennünket munkaidőnk mindennemű – kiváltképp normatív célú – skatulyázásától. Amikor e sorok írója az oktatói és kutatói pályaprofil elkészítését szorgalmazza a legkülönbözőbb fórumokon, ezt az oktatók és kutatók védelmére és nem pedig az ellenőrzésükre szánja. Tudniillik, óvni kell a kutató idejét, mentális teljesítőképességét és nem agyonterhelni őt szervezeti szamárságokkal.

Egy már a művei által igazoltan valódi tudóst ugyanis nem kell ellenőrizni. Az ilyen ember önmagában a legszigorúbb ellenőre. A külső kontroll általában csak arra jó, hogy őt a saját normái alá nyomja vissza. Ha körülnézünk a tudományok és a művészetek világában, mindenütt ezt találjuk, hogy ahol laikus felügyelet érvényesül, ott elakad az érdemi munka. Nagyon jól tudták ezt még a középkor írástudatlan fejedelmei is, akik autonómiákat biztosítottak egyetemeik számára. Talán egyszer mi is eljutunk erre a színvonalra. Elsősorban tudományos iskolákról és irányzatokról fogunk beszélni. Elismerjük az alapvető kutató és oktató személyiségeket, mégpedig tárgyilagosan, irigység nélkül. A szervezet a maga részéről következetesen eszköznek tekinti magát. Ahol viszont nem ez a gyakorlat, ott a kérdéses kultúra haldoklik, agonizál. Még ha percenként ki is ejtik a nevét.

Magyari Beck István
egyetemi tanár

Nemzetközi egyetem leszünk

A jó oktatás, a kiváló hallgató, a szakmai és nyelvi minőségi kínálat - a nemzetközivé válás alapvető követelményei. Sokan keresik meg Egyetemünket, gyarapszik külföldi partnereink száma. A nemzetközi igazgató szerepe újraértékelődik. Beszélgetés Dr. Zoltayné dr. Paprika Zitával, az Egyetem új nemzetközi igazgatójával

– Mik a feladatai egy nemzetközi igazgatónak?

– Tulajdonképpen az Igazgatóság fő feladata az, hogy az Egyetem nemzetközi szakmai közéletben való megjelenését koordinálja. Itt a nemzetköziségen van a hangsúly: a mi egyetemünk egy nemzetközi egyetem - ezt próbáljuk képviselni. A külföldi egyetemekkel kialakult korábbi kapcsolatok ápolása és ezek újabb tartalmakkal való megtöltése szintén feladatunk. Jelenleg több mint 90 egyetemmel tartunk fenn tartós kapcsolatot, melyek kétoldalú egyetemközi megállapodásokon nyugszanak. Ezen megállapodások főként a tanári és hallgatói cserék, illetve mobilitás megvalósítását tűzik ki célként. Egyre többen keresnek meg bennünket szerződéskötési lehetőségekkel. Ezek között vannak a mobilitást, a közös kutatást, közös képzést célzó kezdeményezések. A héten találkozom pl. a mexikói nagykövet úrral, aki tanárt keres. Fontos feladatomnak tekintem, hogy a hozzánk befutó megkereséseket közvetítsem az érintett karok és tanszékek felé. Mindemellett rendkívül fontosnak tartom az idegen nyelven folyó képzések körének bővítését. , hiszen ez alapfeltétele a nemzetközivé válásnak. Egyre több külföldi tanul nálunk, ezért lehetővé kell tennünk, hogy az angolon kívül más nyelveken is hallgathassanak kurzusokat. Az ISC-n kívül vannak már ígéretes kezdeményezések pl. a DSG-ben, vagy megemlíthetem az ESIAME angol és tervezett francia nyelvű félévét a negyedik évfolyamon. A nemzetközivé válás alapkövetelményei a jó oktatás, kiváló hallgatók és a minőségi kínálat mind szakmailag, mind nyelvileg.

– Volt-e hasonló feladatkörrel rendelkező igazgatóság ezelőtt?

– Természetesen létezett Nemzetközi Igazgatóság, csak együtt kezelték az adminisztratív ügyekkel. Mint köztudott, az átszervezés során igen nagy súlyt helyeztünk egy kiterjedtebb decentralizáció megvalósítására. Ezt az is tükrözi, hogy az ösztöndíjakkal kapcsolatos pályázatok szakmai menedzselése átkerült a karokhoz. Ettől kezdve ők koordinálják, egyeztetik a felmerülő kérdéseket és problémákat a partneregyetemekkel. A karok rákényszerülnek majd arra, hogy egyeztessék, összehasonlítsák a más egyetemeken folyó oktatás, kutatás, szakmai gyakorlat és számonkérés rendszerét a sajátjukkal.

– Említette, hogy valóban keresik is Egyetemünket. Mivel keresnek meg, melyek azok a lehetőségek, amelyek elősegíthetik a nemzetközivé válás gyakorlati megvalósítását?

– Csak a mai napon két megkeresés volt. Az Access-program keretében Malagából érkezett felkérés közös pályázat benyújtására és már sikerült is partnert találni. A másik megkeresés egy nagyobb hálózattól érkezett (10-12 jó nevű európai egyetem), amely marketing szemináriumsorozatot szervez és meghívtak bennünket is a programba. Óriási előny, ha egy ilyen hálózatba bekerülünk, mert ezáltal egy tucat partnert szerzünk egyetlen témában.

– Mi az az Access-program?

– Az Access olyan pályázati lehetőség, ami a PHARE program része, tehát az EU integrációt és az arra való felkészülést hivatott elősegíteni. Különösen preferálják azokat, akik hasonló helyzetben vannak mint mi. Tudomásul kell vennünk, hogy a kedvezményezettségünk foka egyre kisebb, mivel a forrásokat kezelő döntéshozók úgy ítélik meg, hogy már kevesebb támogatásra van szükségünk, mint pl. bármelyik balkáni vagy nyugat-ázsiai országnak. Ezért ezeket a pályázatokat úgy kell felfognunk, mint utolsó igazán jó lehetőségeket, melyek még kiaknázhatók.

– Mi a helyzet az Egyetem nemzetközi megítélésével?

– Az Egyetem nemzetközi megítélése jó. Imázsunk a külföldön, illetve itthon a külföldi és hazai diákokat oktató, közös kutatásokban részt vevő kollégáknak és külföldi ösztöndíjat nyert hallgatóink teljesítményeinek köszönhetően ilyen kedvező. Szorosan együttműködöm Orosz Rózával, az Egyetem kommunikációs igazgatójával, s mind a ketten arra törekszünk, hogy ez a kedvező kép tovább javuljon. Arra törekszünk, hogy minél több rangos katalógusban megjelenjünk, minél több website-on ott legyünk, a rangos oktatási és szakmai honlapokról legyen link az Egyetemre. Véleményem szerint a honlap a legjobb kommunikációs csatorna, mert hatékony és gyors az információ közvetítésben és ráadásuk olcsóbb is, mint bármilyen kiadvány. A Nemzetközi Igazgatóság a Hírlevelét a jövőben csak elektronikus formában fogja terjeszteni az egyetemi honlapon.

Ami az Egyetemet illeti, be kell látnunk, hogy megszűntünk kuriózum lenni. Helyzetünk és megítélésünk alapja az elmúlt tíz évben gyökeresen megváltozott. Már nem vagyunk automatikusan érdekesek és különlegesek amiatt, hogy Közép-Európában működünk. Ugyanaz a mérce számunkra, mint bármely egyetemnek a világon. Nincsenek kedvezmények a kapcsolatok megteremtésénél, ugyanolyan terheket kell vállalnunk, mint partnereinknek, pl. a tagdíjak befizetésekor, a hallgatói mobilitás kapcsán odaítélhető ösztöndíjak lefaragásában és gyakorlatilag minden más tekintetben is.

– A hallgatóság mit lát majd mindebből, hogyan tájékozódhatnak?

– A nemzetközi feladatok decentralizálása ellenére továbbra is egyetemi szintű pályázatokat nyújtunk be a diák mobilitás elősegítésére. A pályáztatás lebonyolítása azonban a karokra kihelyezve történik majd. Ez elősegítheti, hogy az ösztöndíj szakmailag megalapozott legyen és a hallgató külföldön teljesített tantárgyait a karok elfogadják. A mi feladatunk a lehetőségek megszerzése, további lehetőségek feltérképezése és karok felé közvetítése lesz. A hallgató a továbbiakban a karral áll majd kapcsolatban ösztöndíjas ügyekben is, s így külföldi részképzése valóban a karon folytatott képzésének részeként jelenik meg.

– A szinte egyidejűleg elnyert igazgatói és docensi címek igen sok feladatot róhatnak Önre.

– Az utóbbi időszak valóban igen mozgalmasnak bizonyult. Az csak puszta véletlen, hogy mindez erre a milleneumi évre esik... Az igazsághoz azért hozzátartozik, hogy a kinevezések előtt is elég sok dolgom volt. Kora tavasszal a Versenyképesség kutatással foglalkoztam elég sokat. Az okoz némi problémát, hogy az átnyúló feladatok sok időt igényelnének, ám mindezek mellett tanítok a Vállalatgazdaságtan tanszéken, ami még épp belefér.

Benedek Norbert

Egyetemünk új díszdoktora

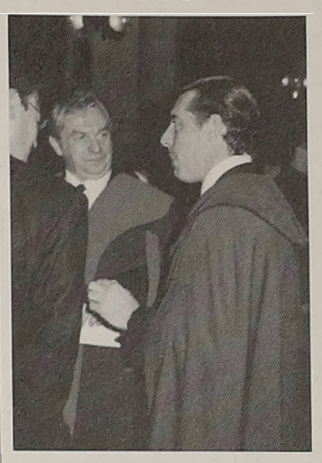

Chikán Attila rektor üdvözli az új díszdoktort

Carlos Alfredo Magarinos, az UNIDO elnöke, számos tanulmány és szakkönyv szerzője a Buenos Aires-i egyetem elvégzése után közgazdaságtant tanított, majd a közszférában helyezkedett el, ahol rengeteg tapasztalatot szerzett többek között a külkereskedelem, a kis- és középvállalatok, a fogyasztóvédelem, az iparfejlesztés, ipari szabványok területén. A többi között volt ipari miniszter és Argentína gazdasági és kereskedelmi képviselője Washingtonban.

A BKÁE Környezetgazdaságtani és technológiai tanszéke 1997 óta szorosan együttműködik az UNIDO-val a tisztább termelés és a megelőző környezetvédelem elveinek hazai elterjesztése érdekében. A szervezet 1997-ben a tanszékre telepítette a Tisztább Termelés Magyarországi Központját, aminek jelentősége mind a szakmai-nemzetközi kapcsolatok, mind az infrastrutkúra fejlesztésében meghatározó.

Magyarország a jövőben az UNIDO donor országai közé lép, így egyetemünk jelentősebb szerepet vállalhat a fejletlenebb régiók iparfejlesztésében, az UNIDO koordinálásában megvalósuló projektekben.

Kedves Kolléga!

Az ISC az egyetem fennállásának 50 éves jubileumi rendezvényeinek keretében „Transition, Competitiveness and Economic Growth" címmel könyvsorozatot indított el az Akadémiai Könyvkiadó gondozásában. A könyvsorozat beindításával oktatóink angol nyelven, külföldi preferált folyóiratokban megjelent publikációinak a szélesebb közvélemény és a hallgatóság előtt szerettünk volna nagyobb publicitást biztosítani, egyidejűleg is bemutatni, hogy jelen vagyunk a tudományos cikkek piacán.

A sorozat első három kötete a kilencvenes években megjelent szakcikkek tematikusan szerkesztett gyűjteménye. Az első két kötet, nevezetesen **Berács József–Chikán Attila: Managing Business in Hungary; Temesi József–Zalai Ernő: Back to Market Economy** már 1999-ben megjelent, míg a harmadik kötet: **Lengyel György–Rostoványi Zsolt: The Small Transformation: Society, Economy and Politics in Hungary and the New European Architecture** megjelenése 2000 végén várható.

Tíz évvel a rendszerváltás után, 2000-ben a millennium évében, az európai uniós csatlakozásunk küszöbén a sorozatcím szellemében folytatni kívánjuk a könyvek kiadását.

Támaszkodni kívánunk oktatóink tudományos munkásságára. Várjuk ötleteiket, javaslataikat, egyéni elképzeléseiket eredeti munkák megjelentetésére. A jövőben nagyobb hangsúlyt kívánunk fektetni a tudományos monográfiákra (például PhD és habilitációs értekezések), de továbbra is fogadunk javaslatokat szerkesztett gyűjteményes kötetekre. Kiemelt fontosságot tulajdonítunk a nemzetközi kutatócsoportok munkájának. A sorozatban való megjelentetésre vonatkozó 1 oldalas javaslataikat október 31-ig várjuk az ISC irodában Roth Mária nevére.

Üdvözlettel

Berács József
igazgató, sorozatszerkesztő

A határidő november 10-ig meghosszabbítva!!!

Tájékoztató a rendszeres szociális támogatásról

A 2000/2001. TANÉVRE

1. Mi az a rendszeres szociális támogatás?

Rendszeres szociális támogatást igényelhetnek a nehéz anyagi körülmények között élő hallgatók. A támogatás célja a rászoruló hallgatók segítése felsőfokú tanulmányaik folytatásának biztosítása érdekében.

2. Hogyan kell jelentkezni a szociális támogatásra?

Az irodában felvehető adatlapot kell kitöltve leadni az igazolások csatolásával.

3. Milyen igazolásokat kell csatolni?

• Az **eltartók jövedelmi helyzetéről** közölt adatokról elsosorban ún. ***APEH-os igazolást*** kérünk, amit a 99. évi adóbevallás alapján állít ki a területi APEH igazgatóság. APEH-os igazolást kérünk akkor is, ha az eltartók önadózók, vagy a munkáltató készítette a bevallásukat. Ez utóbbi esetben, amennyiben a adóhatóság nem ad ki igazolást, elfogadható az adóbevallás munkahely által hitelesített másolata is (M29-es vagy M30-as nyomtatvány).

Figyelem! Az APEH-os igazolást minden esetben kérjük beszerezni. Az alábbiakban összegyűjtött bizonyos szempontból különlegesnek számító esetekben is le kell adni az APEH-os igazolást!

• Ha az **eltartó nyugdíjas, rokkantnyugdíjas**, akkor az APEH által kiadott igazolás mellé a legutóbbi ***nyugdíjcsekk és a nyugdíjas igazolvány*** fénymásolatát kell mellékelni. (A központi nyugdíjfolyósító intézmény által kiállított igazolást is el tudjuk fogadni.)

• Amennyiben az APEH-igazoláson nulla forint jövedelem, vagy a minimálbér szerepel, és a család jövedelmi helyzetéről nem kapunk hiteles igazolást, a pályázatot nem tudjuk elfogadni. Hasonlóan azt sem tudjuk elfogadni, ha a beadott igazolások alapján kiszámított egy főre jutó családi jövedelem kirívóan alacsony. Mindkét esetben egy nyilatkozatot kérünk, mely reálisan mutatja a család jövedelmi viszonyait. (Valamennyi esetben csatolni kell az APEH-os igazolást is.)

• Ha az **eltartó munkanélküli**, akkor a ***munkanélküli segélyt*** igazoló papírokat kérjük, valamint a jelenlegi jövedelmet igazoló dokumentumokat.

• Háztartásbeli szülőt minimálbérrel veszünk figyelembe.

• **Testvérről *iskolalátogatási igazolás*** szükséges. Ha még nem iskoláskorú, akkor ***születési anyakönyvi kivonatot*** kérünk. Dolgozó vagy munkanélküli testvérre a fentebb már leírtak vonatkoznak, amennyiben egy háztartásban él a kérvényezővel.

• Egy háztartásban élő nagymama, nagynéni, rokon, stb. akkor vehető figyelembe az egy főre jutó jövedelem számításában, ha jövedelme korrektül igazolva van.

• **Elvált szülők** esetében ***gyermektartás*** igazolása szükséges.

• **Árvasági segélyt, özvegyi nyugdíjat** is igazolni kell.

• Aki **házastársával** él és nem a szülei az eltartói, annak a házastársa jövedelmét kell igazolnia, illetve csatolni kell a ***házassági anyakönyvi kivonat*** fénymásolatát.

• Ha **gyermeked** is van, az ő ***születési anyakönyvi kivonatának*** másolatát is mellékeld!

4. Meddig lehet leadni a pályázatot?

A pályázás és az elbírálás folyamatos, ami azt jelenti, hogy az év bármely napján leadhatod a pályázatot. A megszorítás csak annyi, hogy mindig a leadás utáni hónaptól kezdve folyósítható a megállapított összeg, amennyiben a pályázat az adott havi határidőig (melyet a faliújságon teszünk közzé) leadásra kerül.

5. Meddig kapom a megállapított összeget?

Az EDJB által megállapított összeg egészen a tanév végéig jár, félévkor tehát nem kell újra pályázni. A támogatás megszűnik, ha

- megszűnik a hallgató jogviszonya,
- kiderül, hogy a leadott igazolások nem felelnek meg a valóságnak.

6. Hogyan tudják ellenőrizni azt, hogy az igazolások a valóságnak megfelelőek?

A Hallgatói Tagozat és a Diákjóléti Bizottság fenntartják a jogot arra, hogy szúrópróba szerűen további adatokat igazoló dokumentumokat kérjen be, valamint a leadottak hitelességét felülvizsgálja.

A KELLEMETLENSÉGEK ELKERÜLÉSE VÉGETT KÉRÜNK MINDENKIT, HOGY HA VALAMELYIK JÖVEDELEMTÉTEL IGAZOLÁSÁBAN NEM BIZTOS, IDŐBEN KÉRDEZZE MEG AZ IRODÁBAN, HOGY MILYEN IGAZOLÁSRA VAN SZÜKSÉG!!!

A szükséges adatokat a kérelem elbírálása érdekében minden pályázó saját elhatározásából szolgáltatja. Az adatkérő (EDJB) az adatokat bizalmasan kezeli.

Beszámoló az ENSZ Napokról

A Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetemen megrendezésre került 2000. október 24-25-én az ENSZ Napok elnevezésű előadássorozat a Magyar ENSZ Modell Diákegyesület szervezésében. Az ENSZ Napokat Herman János, a Külügyminisztérium helyettes államtitkára nyitotta meg, amiben a magyar diplomaták és diplomácia ENSZ-ben játszott szerepéről beszélt. A Millenniumi Közgyűlésről tartott beszámolót Horváth Dezső, a KüM Nemzetközi Szervezetek Főosztályának helyettes vezetője. Búzás Katalin, a NSZ Főosztály munkatársa, pedig a nők helyzetétet érintő ENSZ-ben felvetett kérdésekről tartott előadást. A második nap programját Dr. Tóth Orsolya, a KüM NSZ Főosztályának munkatársa, nyitotta, aki az ENSZ faji megkülönböztetés ellen folytatott küzdelmét mutatta be. Végül Prof. Dr. Simai Mihály, akinek előadását már az ENSZ Modell bevonótáborában is nagy figyelemmel kisérték, tartott beszámolót Magyarország ENSZ-en belüli helyzetéről, pozíciójáról. Az ENSZ Napok után megrendezésre került Diákszervezetünk soron következő szerdai előadása, a mostani téma Afrika globalizációs esélyei voltak. Az előadást Koppány Attila, a KüM III. Területi (Afrika) Osztályának munkatársa, és Dr. Füssi-Nagy Géza, az ELTE BTK Afrikanisztika Oktatási Program tudományos főmunkatársa tartotta.

Nagy Sándor Gyula

Magyar Egyenlítői Magyar Afrika

E különös név is szóba került a Magyar ENSZ Modell Egyesület rendezte előadáson, amely október 25-én volt a BKÁÉ-n. Hogy mit is takar ez az elnevezés? Miután a Külügyminisztériumból érkező Koppány Attila előadást tartott *Afrika globalizációs esélyei*ről, kiemelve a konfliktusok rendezésének fontosságát, az ELTE BTK Afrikanisztika Oktatási Programja részéről dr. Füssi-Nagy Géza tudományos főmunkatárs rajzolta meg az európai elme számára gyakran érthetetlen kontinens működésének rejtélyét. Hogyan gondolkoznak az afrikaiak; mi motiválja őket? Ehhez a tudáshoz pedig rengeteg háttérinformációra van szükség. Például néprajzi-nyelvi ismeretek nélkül nem érthetőek meg (vagy csak felületesen) a fekete-afrikai regények, s az irodalmon túl a valóság sem. Hogy micsoda erős életösztön mozgatja a szuahéli, vörös trópusi sárral csapott falú kunyhókban élő embereket. Elképesztően más világ. S ebbe a furcsa, ellentmondásokkal teli világba csöppenhettek be az érdeklődők. S megtudták azt is, hogy Sátoraljaújhely környékén létezik a Magyar Egyenlítői Magyar Afrika. S hogy a Magyar Afrika Társaság szívesen lát minden Afrika-rajongót.

Pályázatunkra érkezett

Folytatásos regényünk I. és II. részét az elmúlt tanév november 29-i és december 13-i számában közöltük. Példány kölcsönözhető szerkesztőségünkben (Főépület fszt. 91.1)

Petőfi Sándor élete és kora III. rész

Amikor ismét szolgálattételre jelentkezett az isztambuli Hadügyminisztériumban, már javában gyülekezett az Oroszország elleni háborúban résztvevő inváziós haderő. Hafiz bejt – immár alezredesi rangban – az angol és francia csapatok mellé összekötőnek osztották be. Amint megérkezett az észak-anatóliai tengerpartra, az angolok már tábort vertek, és várták az indulási parancsot. Petőfi éberen kószált a szabályos rendben, elvágólag felállított sátrak között, és a hazája sorsát eldöntő ütközetre gondolt.

Az angol parancsnok szintén nem tudott aludni. Kombinált hadműveletről lévén szó, Őfelsége kormánya az expedíciós hadtest vezetésével egy öreg tengernagyot bízott meg, aki még Nelson mellett tüntette ki magát. Az almatlanságtól gyötört öreg admirális hálóköntösben sétált sátra előtt, amikor a hajnali pirkadatban meglátta a partra szálló francia csapatokat.

Egy pillanatig sem tétovázott. Riadót fújatott, a sátrak közül előbotorkáló katonáit négyszögbe állíttatta, és már tüzet akart vezényelni, amikor Petőfi lélekszakadva odarohant.

–Mylord, ezek az önök szövetségesei! – kiáltotta Petőfi shakespearei angolsággal.

– De hiszen franciák! – erősködött a tengernagy, aki csak ifjúkorára emlékezett, és az azóta elmúlt negyven év eseményeit tökéletesen elfelejtette. Végül is az odaérkező fiatalabb tisztek magyarázták el a politikai konstellációban bekövetkezett változásokat.

Végre elérkezett az invázió várva-várt napja, amelyet a vezérkari iratokban nagy történelmi előrelátással D-day kódjellel tüntettek fel. Petőfi az angol tengernagyi zászlóshajóról figyelte a Krím félsziget közeledő körvonalait, és az első tengerészgyalogos osztagokkal egyidőben kapaszkodott fel a meredek partra.

A hosszú véres háború váltakozó szerencsével folyt. Petőfi az angolok oldalán minden csatában részt vett, hol gyalogosan, hol lovon. Az angol huszároktól elleste, hogy az előretartott dzsikóval rohamozó orosz lovasok támadását motollaként körbe fogatott karddal kell fogadni, és miután félreütötte a dzsikót, az ellenség oldalról sebezhető. Az egyenruhát itt sem tudta megszokni. Az angoloknak ez egy cseppet sem volt „shocking". Emlékezteti arra, hogy Wellington cilinderben és frakkban nyerte meg nekik a waterloo-i csatát.

Petőfi alig várta, mikor látja meg a forró nap égette csatamezőkön fehér zubbonyban, feketére lakkozott mellvértben, tarajos sisakban az osztrák hadsereg vasas németjeit. Minden politikai logika szerint az osztrák császárnak részt kellett volna vennie a háborúban, hogy megsegítse az oroszokat, akiknek trónját köszönhette, és minden katonai logika szerint ezt a háborút el is kellett volna vesztenie.

Az oroszok osztrák segítség nélkül is vereségre álltak.

Az egyik utolsó csatában egy orosz üteget kellett elfoglalni. A haditerv szerint az angol egység egy szomszédos völgyben előrelovagol, és a gyalogsággal alig fedezett és hátulról védtelen orosz tüzérütegek hátába kerül. A feladatra az addig óvott, főleg arisztokrata fiatalokból toborzott könnyűlovassági brigádot bízták meg; hadd szerezzenek a fiúk is hadi kitüntetéseket. Petőfi természetesen velük ment.

A sűrű völgyben az angol lovasság nem tudott kibontakozni. Sűrű tömegben ügettek felfelé, amikor észrevették, hogy eltévesztették a völgyet és egyenesen az orosz ágyúk fenyegető csövei felé rohannak. De már visszafordulni nem volt mód. Egyetlen lehetőség maradt: minél gyorsabban előrevágtatni és lekaszabolni a tüzéreket.

Az orosz üteg parancsnoka, Tolsztoj kapitány szivarját rágva kivárt, és csak akkor vezényelt tüzet, amikor a nyúlánk, finomarcú legények vonásait tisztán ki tudta venni. Már az első sortűz lefektette az elől vágtatókat. A hátsó sorok nem tudtak megállni, legázolták az elesetteket, hogy azután a gyakorlott tüzérek sűrűn, pontos időközökben leadott össztüzei velük is végezzenek. Az életben maradottak megfordították ágaskodó lovaikat, és hanyatt-homlok vágtattak vissza. Petőfi nem volt közöttük.

Petőfi sebesülten feküdt a kiégett földön, körülötte grófságnyi birtokok reménybeli örökösei, akik már sohasem vehetik át örökségüket. Kifordult belű, fényesre csutakolt szőrű, száz guinea-t érő lovak. A völgyet nemsokára ellepték a piszkosfehér gimnasztyorkák. Átkutatták az elesett gárdisták gazdag zsákmányt ígérő zsebeit, aki még élt, annak hosszú vékony szuronyukkal adták meg a kegyelemdöfést. Az egyszerű civilszabású zsávolyruhába öltözött költőnél nem reméltek komolyabb értéket, hordágyra tették és elvitték a kötözőhelyre.

A viaszosvászon kötényben, könyékig feltűrt ingben reggeltől estig operáló sebészek csodát műveltek. Értették is a mesterségüket, mert a kormány az orvosi karok professzorait is mozgósította. Petőfi napról napra gyógyult, de tudta, hogy nem az életnek gyógyul. Vagy mint polgári ruhában fogságba esett kémet állítják falhoz, vagy ha az orosz elhárítás felfedi kilétét és kiadják Ausztriának, sorsa akkor is megpecsételődik. A hatóságok valóban hamarosan kiderítették, hogy a törökül nem beszélő, iratai szerint Hafiz bej nevű hadifogoly, aki orvosaival és őrzőivel valamilyen oroszhoz hasonló – feltehetőleg szlovák – nyelven érintkezik, nem lehet más, mint a hírhedt republikánus magyar költő, Petőfi Sándor.

Amint mozdítható állapotba került, a békekötés után az ország belsejébe visszaözönlő csapatokat szállító vonatok egyikéhez külön kocsit csatoltak, és abban vitték Petőfit zsandárok őrizete alatt a pétervári Péter-Pál erődbe.

A rendőrminiszter jelentéstételre jelentkezett a cárnál. Előterjesztésében javasolta, hogy adják ki Petőfit Ausztriának.

– Annyit ért excellenciád a politikához, mint a disznó a narancsokhoz – utasította vissza a cár a javaslatot (így fejezik ki az oroszok a hajdú és a harangöntés viszonyát) – vezettesse elém ezt a Petőfit!

A cár, aki neheztelt Ausztriára, mert a – kriminek elnevezett – háborúban cserbenhagyta, maga akarta felhasználni Petőfi ismert Ausztria-gyűlöletét. Pedig, ha hallgat rendőrminiszterére, több borsot törhetett volna a perfid Ausztria orra alá. Ferenc József a magyarokkal való megbékélésre készült. Ifjú hitvesével, a világszép Erzsébettel magyarországi propaganda körútra indult. Országszerte ácsolták már a diadalkapukat. Ebben a helyzetben igencsak kínos lett volna az ötszázegyedik walesi bárd főbenjáró pere, az első ötszáz is elég sok kellemetlenséget okozott.

Ennyire ravasz azonban az új cár sem volt.

Petőfivel természetesen közölték, hogy a cárhoz kísérik. Egy emeleti, ablakos cellában helyezték el, a szürke darócruha helyett zárkájába polgári ruhát adtak be. A rab elgondolkodott azon, szóba álljon-e egyáltalán a cárral, az akasztani való királyok egyikével? Végül meggyőzte magát. Ha 1849 végzetes őszén a magyar minisztérium, amelyre ő különben kutyáját sem bízta volna, komolyan fontolóra vette, hogy a trónt az orosz cárnak vagy egyik rokonának ajánlja fel, akkor egy rövid beszélgetést ő is megengedhet magának.

A kihallgatás az orosz cárok anyanyelvén, franciául folyt.

– Üdvözlöm, Alekszandr Sztyepanovics – állt fel a cár karszékéből, amely óriási íróasztala mögött állt, kezet nem nyújtott.

– Üdvözlöm, Vôtre Majesté – mormolt el egy köszönésfélét Petőfi.

– Azért fárasztottam ide, hogy az ön további sorsát és együttműködésünk lehetőségét megbeszéljük.

Tudom, hogy a magamfajtával az olyanok, mint ön, két esetben dolgoznak együtt: ha megvesztegettük őket, és higgye el, ezen a téren lehetőségeim gyakorlatilag korlátlanok, vagy ha érdekeink találkoznak. Ismerve önt, az első változat eszembe sem jutott, viszont több olyan pontot is találtam, amelyben érzelmeink közösek különböző megfontolásokból ugyan, de mindketten gyűlöljük Ausztriát, és az Osztrák Császárság felbomlasztását mindketten kívánjuk. Ez már önmagában megalapozhatná gyümölcsöző együttműködésünket.

Azonkívül tudnia kell – folytatta a cár –, hogy birodalmamban a jobbágyok felszabadítására készülök. Ez önnek is szívügye. Tanulmányoztam az önök 1848 áprilisában megalkotott törvényeinek ide vonatkozó passzusait, amelyeket bölcsnek és megalapozottnak találtam. Sajnálatos, hogy később a dolgok elfajultak és ez megboldogult édesapámat fegyveres intervencióra kényszerítette.

(folytatjuk)

Boldogság

„Még csak tíz óra és már milyen meleg van" – gondolja. Fürdőnadrágban ül a horgászálláson és figyeli az úszót. A hely éppen csak annyi, hogy a horgász kényelmesen igazíthatja a botját, horgot cserélhet, vagy a zsákmányt a hálóba csúsztathatja. Mindezt anélkül, hogy beleesne a vízbe. „Milyen meleg van."

A víz szép sima. Csak az úszó körül rezdül meg néha, s gyűrűzik egészen az állás lábáig. A túloldalon jegenyefák sora (még ilyen nagy távolságból is ki lehet venni) mögötte kék hegyek.

Az úszó most megrezdült, majd alig észrevehetően imbolyogni kezd. „Kóstolgasd csak, eszem a pofikádat, csak kóstolgasd! Ízlik? Hohóó, hát rászántad magad?"

Az úszó egy pillanatra megáll, majd lassan felemelkedik egyre jobban, aztán szép óvatosan ráereszkedik a vízre.

„Nyeld már le! Finom! Finom paprikás kenyér, na nyeld már le!"

Hangja, bár vidáman beszél, remeg az izgalomtól. Lábát megfeszíti, törzsét kissé hátrahajlítja.

A hal nem siet. Ő is élvezi az időt, a napsütést.

„Most már igazán bekaphatnád!"

Az úszó ismét merőlegesen áll a vízben, egy kis ideig nincs semmi, aztán lassan merülni kezd.

„Megvagy!"

A zsinórt erősen odafogja a bothoz és bevág. Meghajlik az üveg, a zsinór megfeszül, vadul hasítja a vizet. Néhány perc múlva a hal a parton volt. A gyér, rövid, letaposott füvön vergődött, tíztizenön méterre a víztől, nyálkás testén megtört a nap. Erősen csapkodott a farkával, s verte magát a földhöz, mintha öngyilkos akarna lenni.

„Halászlét, jó csípősen. Az ám a finom. Az ám a finom. Lala... lala. De előbb ki kell nyírni ezt a dögöt. Vizet ráérek majd azután is forralni. Na, gyere!"

Letérdelt és megfogta a halat. Az egyetlen csapással kiszabadította magát. Utána nyúlt, és mindkét tenyerét rászorította. Keze alatt vergődött a hideg test. Ujjait lassan becsúsztatta a kopoltyú alá, és szétfeszítette. Most már minden könnyen ment. Fölemelkedett és bement a sátorba.

„Mivel fogom fejbe vágni?"

A halat betette az előkészített lábasba. Körülnézett, keresett valamit, amivel leütheti.

„Kint kellett volna kivégezni, de most már mindegy!"

Nagy kést vett le a székről (ezen tartotta fontosabb holmiját; karóra, zseblámpa, zsebrádió stb.) s megforgatta a kezében, nézegette.

„Nem az élivel, hanem a másik oldalával kell a fejére ütni!"

A hal ide-oda dobálta magát.

„Na most!"

Benyúlt a kopoltyú alá. Erősen tartotta. Megvárta, míg a hal éppen lecsendesedik, s lesújtott. A kés lecsúszott a koponyáról s megcsendült a lábas oldalán. A hal megvadult.

„A fene egye meg, nem sikerült. Nem baj, halacskám, akkor is megeszlek."

Újra megpróbálta, de most a kezét találta el. Elengedte a kést, a halat, s a kezét szorongatta.

„Az apád úristenit, ezt még megkeserülöd!"

Fogta a kést és átkozódva hajolt a lábas felé.

„Most aztán..."

Elmosolyodott a dühén. Lassan, megfontoltan készülődött. Ez az ütés már sikeres volt. Az állat mozdulatlanná meredt, szája nyitva maradt.

„Na látod!"

Vizet töltött az edénybe és darabolni kezdte. Először levágta a fejét, de úgy, hogy előzőleg sokat kereste azt a pontot, ahol belevágjon, hogy lehetőleg semmi hús ne vesszen kárba. A levágott fejet egy másik edénybe dobta. A törzset megtisztította a pikkelyektől. Aztán az uszonyokat kezdte levágni. A halból már csak a csonka törzs maradt. Most óvatosan végighasította a hasát, nyakától a farkáig, és kibelezte. Vigyázott, nehogy fölfakadjon az epe. A belsőrészeket egy csomóba a többihez dobta. A véres vizet kiöntötte a sátor mögött, és tisztát töltött. A húst alaposan megmosta és földrabolta. Kivitte a bográcsot és tüzet rakott. Amíg a víz melegedett, megtisztította a kést és elrakta a fölösleges holmikat.

„Elég hamar elkészültem!"

Térdig begázolt a vízbe, megmosta a kezét, majd meglocsolgatta magát. Kis szellő támadt, s kellemesen simogatta a testét. Erős meleg volt. Mire kiért a partra, már megszáradt. Bement a sátorba, kihozta a húst. Bedobálta a bográcsba. Sót, paprikát hozott kis és jól megfűszerezte.

„Hagyma is kell."

Kihozta a hagymát, fölszeletelte és beledobta a vízbe. Nemsokára kész lett a leves. Kis fazékba vett, s kanalazni kezdett.

„Kenyér kell hozzá."

Bement kenyérért. A halászlé nagyon ízlett neki. Ami megmaradt, bevitte a sátorba és letakarta fedővel. Már itt a ponyva alatt is meleg volt, de még mindig tűrhetőbb, mint kint. Nyújtózkodott, s karjait széttárva hanyatt vágta magát a szalmazsákra. „Ez jó kaja volt! Este kimegyek megint, de viszek melegítőt is, nehogy újra összecsípjenek a szúnyogok."

Pokrócot tett a feje alá és lehunyta a szemét.

Jelige: Bicebóca

Eddig

Siratni elmúlt, ketrecbe zárt tizennyolc gyermekéveimet nem fogom soha!
Rácsok mögül néztem a felhőként gomolygó hétköznapok életét.
Képzeletemben egy felhőn ültem, s nem sérthetett meg a lét durva zaja,
mindennek felette éreztem magam, pedig én voltam alul félelmetesen.
Örültem ketrecem minden várva-várt, előre megálmodott ajtónyitásnak,
mert nem is sejtettem, hogy ennél többnek is kell egyszer jönnie,
nem vettem észre, hogy kezembe orvul, szöget kalapálnak;
a megismert életérzésnek keresztútjára akartak intő példának feszíteni.
Balga kíváncsisággal szemléltem minden álomszűrte, csalfa csodát,
nem tudtam felfogni, hogy ez nem több, hanem kevesebb, mint természetes.
Szemembe fújták az ámítás simogatóan finom, fehér porát,
s amíg szememből kitöröltem azt, többször megfordult és változott a föld.
Beleszédültem ebbe a szűnni nem akaró, újat teremtő forgásba
s kapaszkodni más biztos korlátot nem találtam, csak saját magam,
szédült tetteim fáradt hullámokként csapódtak a józanság partjára, összerázva,
de megtaláltam azt, ki számomra elveszett: megtudtam, hogy én is vagyok!
Nem sírom vissza „a hazugság" korát, de nem is fogadkozom
– tarka öröm és fekete bánat együtt nem alkot fehér színt soha –
csalással sem vádolom gyorsan felejthető, némán távozó korom,
mert nem tudhatom, hogy nem ők lesznek egyszer legigazabb éveim.

Jelige: Május

Töredékek

Ízedet tavaszi felhőkhöz nem hasonlíthatom
s nem tudok glóriát rajzolni sápadt homlokodra.
Elég, hogy létezel. Talán az rendeltetésed is,
hogy legyél. S kíméljen rendhagyó életemnek sodra.

Még fénytől lélegeztek fent a furcsa dombok
és kézzelfogható volt a világ,
de már alattuk kékes ízeire bomlott
az éji köd és szétúsztak a fák.

Holló vagyok, sötét szárnyú,
Repültem hollócsapatban.
Talán vájjam ki a szemét?
Álltam. S egyedül maradtam.

Jelige: Tibor

MKT Bevonótábor

2000. 10. 13-15. Gánt

A Magyar Közgazdasági Társaság (MKT) Gánton rendezte Bevonótáborát. Gánt egy kedves település a Vértesben egy hegy lábánál, és amint megtapasztalhattuk: kiválóan alkalmas Bevonótábor rendezésére! A fogadó, amelyben megszálltunk egy szobában ad szállaslehetőséget 30 embernek, ami igazán közösségformáló; sőt a házinéni kedvessége és segítőkészsége is kitűnt (nagy repeták formájában).

A bevonótábor célja az MKT megismertetése és új tagok toborzása volt, de mint kiderült a régi tagok is rendkívül jól szórakoztak. Miután megbirkóztunk a távolsági buszos utazás nehézségével jó érzés volt megérkezni, megpihenni, és aranygaluskát vacsorázni. Ezután ismerkedős vetélkedőt szervezett Susán Ákos és Varga Csilla. Ennek során világossá vált, hogy a potenciális tagok valóban „jófejek". Ugyan még kicsit bátortalanul viselkedtek de ezt nem volt nehéz a közös (lány-fiú) szobában leküzdeniük. A nagy együttalvást csak két apróság zavarta meg: az egyik, hogy alig aludtunk, mert a táncolás, bridge és társasjátékozás még fáradt Közgázosoknak is kecsegtetőbb! A másik ok Hoppál Béla ébresztőórája volt, amely meglehetősen alkalmatlan időpontban riasztott. Reggel nagy nehezen – mi sem tudtuk, hogyan; talán a reggeli hírére – mégis mindenki felkelt. A szombat délelőtt túrázással töltöttük és csodák csodájára – vagy inkább az elsős Csaba profi tájolójának és térképének köszönhetően - a szokásos MKT-eltévedés elmaradt. Független szakértők szerint ehhez az is hozzájárult, hogy a társaság egy része csak látótávolságra merészkedett a szállástól (név szerint biztonsági okokból nem kívánjuk őket megnevezni). Aki viszont elég „mobilnak" bizonyult ahhoz, hogy eljusson a hegycsúcsra annak jutalma ideiglenes térerő volt! A pesti szmoghoz szokott egyetemistáknak ez egy egészségtúrával is felért, ráadásul a hegyi levegő és a fenyőfák illata számukra egzotikus ritkaságként hatott. A túra hatékonyságára jellemző, hogy az őszi nap utolsó sugarait is kihasználtuk.

Amikor visszaértünk a szállásra Bencsát Boldi óriási bográccsal fogadott minket, amelynek beszerzése nem kevés utánajárást igényelt. (A közgazdász palánták közül többen is rámutattak, hogy a bogrács az őszi idényben igazi hiánycikknek számít és többen üzleti terveket fontolgattak ezen lehetőség kiaknázására.) Borból viszont nem volt hiány és ez többeket jókedvre derített – tetézte örömüket a hegyi falvak azon jellegzetessége, hogy az italárak mérsékeltek. Ekkor toppant be Kacsirek László, az Ifjúsági Tagozat elnöke és Halm Tamás, az MKT főtitkára, akik Salgótarjánból érkeztek az Öreg-fiatal Közgazdászok találkozójáról. Ők hivatalosan is bemutatták az MKT szervezetét, felépítését és az általa nyújtott lehetőségeket. Természetesen a gondokat sem hallgatták el, például azt, hogy mekkora küzdelem zajlik azért, hogy a Közgázon irodát kaphassunk.

Mikor az idősebbek eltávoztak, szakmai vetélkedő indult félig (sem) komoly feladatokkal. A sok gondolkodásban megéhezett fiatalokat már csak a bográcsgulyás illata és Boldi hitegetése tartotta talpon. Boldi, mint az sok órával később kiderült mesteri munkát végzett és jóllakatta a társaságot. Sokan mondták, hogy a gulyásnál már csak az MKT-sok közti összetartás erősebb. Ezt mutatja, hogy három tagunk szülinapját is megünnepeltük az éjjel. Gyöngyös Zsófi, Gábriel Moni és Bartus Kati tiszteletére pezsgőt bontottunk és énekeltünk. (Egyébként nagyon meghatódtak!) A jókedvet nem fokozta, de a tábor hasznosságához nélkülözhetetlen volt a komoly eszmecsere, aminek során meghallgattuk az elsősök kérdéseit és véleményét, valamint elbeszélgettünk az MKT múltjáról és a jövő terveiről. Hajnali háromkor már aludt a bagázs, de ennek ellenére Holecz Noémi és Palásti Gábor hajnali sportvetélkedőjére volt szükség, hogy felrázzon minket.

Szóval fergeteges tábor volt! Ti is gyertek legközelebb!

Géber – Győri

Szabó Henrietta, II.:

Sokkal jobb volt, mint amire számítottam. Az tetszett, hogy a tagok barátságukba fogadtak mindenkit. Aki belép az MKT-ba, nemcsak szakmai ismeretekkel fog gyarapodni, hanem többek között főzési tudományát is fejlesztheti (gondolok itt a Boldi gulyására).

Máté Zoltán, II.:

Nagyon jó volt a társaság, szép volt a vidék, az idő. Klassz volt a gulyásleves, a kártyajátékok és a vetélkedők. Igazából majd hosszú távon derül ki, hogy az MKT mennyire váltja be a hozzá fűzött reményeket.

Radics Katalin, II.:

„Félelmetesen" jó volt a séta holdvilágos éjszakán, és kellően sokszínű (nappal) a gánti erdő közvetlen emberek társaságában.

Kiss Ferenc Emánuel, I.:

Jól éreztem magam, jó a tábor, jókat lehet játszani. A játékok jól meg voltak szervezve, csak az utazás nem. Motivációk: kíváncsiság, érdekes leírás. Elvárás: társaság, tartozni valahová, információkhoz jutni, előadásokat látogatni.

Gábriel Monika, II.:

Csak jót és szépet tudok róla mondani. Mindenki nagyon kedves, aranyos és közvetlen volt, tehát továbbra is úgy gondolom, hogy ez a legszuperebb társaság, ahol valaha is voltam. Ja, és a Vértes is nagyon szép.

HOGYAN NÉZZÜNK A SZOKÁSAINKRA?

„A szokás – a természet okos találmánya, hogy munkát, gondolkozást, akaraterőt és időt takarítsunk meg. Munkát takarít meg, mert ritmikussá, automatikussá teszi azt. Gondolkozást takarít meg, mert a cselekvés irányítását a tudatos elméből átteszi a tudatalattiba. Ugyanilyen módon takarít meg akaraterőt. És időt takarít meg, mert kiiktatja a tét nélküli döntések mérlegeléséből fakadó késlekedést."

(Herbert N. Casson)

Az alábbi írás szerzője: Herbert N. Casson, angol szerző, aki a 20 század elején publikálta írásait. Több könyve ma már az önfejlesztési irodalom klasszikus műve.

A szokás az emberi természet olyan sajátja, amely nélkül senki sem tudna meglenni. Egységesítő ereje van, ebben hasonlatos az utánzáshoz. Abban viszont különbözik tőle, hogy működését nagyfokú automatikus jellemzi. *A szokás azt jelenti, hogy önmagunkat utánozzuk.* Ugyanúgy csinálunk dolgokat, ahogyan korábban. A cselekvésünk egyre mechanikusabbá, később automatikussá válik, végül tudatalattink veszi át a dolgok irányítását. *A szokás és a változás az emberi természet két ellentétes vonása. Ha nem sikerül egyensúlyba hoznunk őket, az egyik végzetes megcsontosodásra, a másik ellenőrizhetetlen robbanásra vezet.*

Ez az egyensúly a világmindenség egyetemes törvénye, és ugyanúgy hat az égitestek birodalmában, mint az állatvilágban vagy az emberi társadalomban. Az igazság az, hogy minden állandónak tűnő emberi megnyilatkozás valójában egy-egy szokás a változások hatalmas óceánjában. Olyanok vagyunk, mint a korallállatkák – egyszerre részei a tengernek és a szigetnek. A szokás és a változás erejének kiaknázása nélkül az egyén képtelen kibontakoztatni képességeit. Gondolkodó emberek között is sokan vannak, akik a szokást makacs, reakciós vonásnak tartják. Az is. Ám ha sikerülne törülnünk minden szokást, mi maradna utána? Olyan lenne, mintha eltávolítanánk a maltert a téglák közül, azt várva, hogy az épület ugyanolyan erős maradjon. A szokásnak rögzítő, összetartó ereje van, következetességet visz a magatartásunkba. Lehetnek persze radikálisok, akik a következetességben csak a rosszat látják, de nélküle lehetetlen lenne emberi együttélés, kalkulálható magatartás. **A szokás ritmust és szabályosságot visz az életünkbe.** A természet „szokása" a nappalok és éjszakák, az évszakok váltakozása. A szokásoknak köszönhetően vannak nemzetek, erkölcsi normák, kormányzási formák. Az egyénnek lehetővé teszik, hogy képességekre tegyen szert, hogy pihenhessen, hogy tervezhető környezetben éljen. **A szokás a természet okos találmánya, hogy munkát, gondolkozást, akaraterőt és időt takarítsunk meg.** Munkát takarít meg, mert a cselekvés irányítását a tudatos elméből átteszi a tudatalattiba. Ugyanilyen módon takarít meg akaraterőt. És időt takarít meg, mert kiiktatja a tét nélküli döntések mérlegeléséből fakadó késlekedést. A szokás az emberi természet sajátja, mindig is az volt, mindig is az lesz. Amikor csinálunk valamit, az ismétléssel egyre könnyebben fog menni. Az első próbálkozás a legnehezebb. Tizedszer már könnyű. Amikor már ezerszer csináltuk, automatikussá válik. Ez a szokás kialakulásának módja. *„A dolgokat a régi módon a legkönnyebb csinálni"* – szól a mondás. Így van. Ez mindig így volt és mindig is így lesz.

Az előítélet valójában rossz gondolkozási szokás. A szokások kérdésében gyakran következetlenek vagyunk, ami nehezíti, hogy toleránsak legyünk másokkal. Ez vitákra, intrikákra, háborúkra és más romboló következményekre vezet. Mindez annak következménye, hogy szentnek tartunk bizonyos szokásokat, megmerevedik a szemléletünk. Így válnak egykor hasznos gondolatok előítéletté. *Az utazás egyik előnye, hogy segít megszabadítani minket attól, hogy előítéletesen nézzünk más népek szokásaira.* Arra figyelmeztet, hogy az emberi együttélés egyik alapelve: „Élni és élni hagyni!" Aki először jár külföldön, általában csodálkozik a számára furcsa szokások láttán. Gyakran gúnyolódik, kinevet dolgokat. Aztán ha már többet látott, mert ha nem végletesen elvakult, rájön: egy népszokás se nem jó, se nem rossz – egyszeruen egy adott közösség vagy személy sajátja. Sok minden, amit „végső igazságnak" tartunk, valójában gondolkozási szokás, amely egy lokális nézőpont vagy személyes látásmód következménye. Akik keveset olvasnak, keveset érintkeznek más népekkel, nem ismerik a szokások természetét, nem értik ezt. [A gondolkozási szokásokra vonatkozóan lásd Alexander Oakwood: *Okos szokások*, Bagolyvár Könyvkiadó]

A szokások ereje hatalmas. Helytelen lenne persze csupán a szokásokra támaszkodni életvitelünkben. Viszont nem menekülhetünk teljesen a befolyásuk alól. A szokás olyan, mint az időjárás. Lehet jó, lehet rossz és lehet közömbös. Lehet a segítségünkre, de árthat is nekünk. Gyógyíthat és ölhet is. Vak, céltalan erő, amely felemelhet és letaszíthat minket. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül ezt az erőt. *Sikereinket és kudarcainkat jórészt a szokásainknak köszönhetjük.* Ezt az élet nap, mint nap igazolja. Ezért aztán nem engedhetjük meg, hogy szokásainkban káosz uralkodjék. Időről időre meg kell vizsgálnunk őket, és igyekeznünk kell kigyomlálni a számunkra ártalmasakat. Figyelnünk kell, mik azok a még csak véletlenszerű dolgok, amelyek – ha nem ügyelünk —, hamarosan automatikussá, majd szokásokká válnak. Az állandósult szokás ugyanis olyan bilincs, melyet már igen nehéz széttépni. **A kérdés végül is az, mi birtokoljuk a szokásainkat, vagy a szokásaink birtokolnak minket?** Ha úgy érezzük, valamely szokásunk zsarnokunkká vált, küldjük szabadságra legalább egy hónapra, hogy bebizonyítsuk magunknak: mi vagyunk az úr a háznál! Nem könnyű, de nem is lehetetlen feladat. Nemcsak úgy alakulnak ki szokások, hogy valamit ismét és ismét csinálunk, hanem úgy is, hogy valamit ismét és ismét nem csinálunk. Még akkor sem, ha erre belső késztetést érzünk. Idővel ennek ereje csökken, végül elpárolog, és a rossz szokás eltunik az életünkbol. [Forrás: *Mit kezdjünk a szokásainkkal?* (A. Oakwood Bagolyvár)

Molnár Sándor

Egy kiadvány tíz éve

(Majdnem) minden, mi adható

Bácskai Tamás

a Magyar Pénzügyi és Tőzsdei Almanachról

A Magyar Pénzügyi és Tőzsdei Almanach, a hazai pénz- és tőkepiacok szereplőinek teljes körű bemutatására törekvő kiadvány az idén ünnepli fennállásának 10. évfordulóját. Az elmúlt egy évtizedben összesen 48 angol és magyar nyelvű kötetben tekintette át a hazai pénzügyi infrastruktúra fejlődését kezdetben a pénzügyi élet néhány tucat, az utóbbi időben viszont már több mint ezer aktorának bemutatásán keresztül. Az almanach mindenkor szakértői, tanácsadói között tudhatta a hazai pénzügyi világ jeles képviselőit. Közülük is különösen sokat köszönhetnek a kiadvány szerkesztői Bácskai Tamás professzornak, aki szakértelmével, kapcsolataival nagyban hozzájárult ahhoz, hogy egy ilyen kiadvány megjelenhetett Magyarországon, s a könyv szakértő lektoraként máig figyelemmel kíséri sorsának alakulását. Vele beszélgettünk a kezdetekről, s a magyar pénzügyi intézményrendszer fejlődéséről.

– Professzor úr, hogyan és mikor került kapcsolatba az almanachhal?

– A Magyar Pénzügyi és Tőzsdei Almanach főszerkesztője, Kerekes György posztgraduális diákom volt az egyetemen, akkor még a Magyar Televízió közgazdasági főosztályának vezetőjeként. Egy alkalommal, ha jól emlékszem valamilyen vizsga után, elbeszélgettünk a változó magyar gazdasági-pénzügyi élet hiányzó infrastrukturális elemeiről. Akkoriban néhány éve már létezett a kétszintű bankrendszer, megalakult az árutőzsde, alakulóban volt az értéktőzsde és számos egyéb fontos intézmény, de nem létezett egy olyan kiadvány – amilyen egyébként a két világháború között fellelhető volt Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz néven –, amely a nagyközönség számára bemutatta volna a piaci szereplőket, segítve őket a piacon történő eligazodásban. Így jött az ötlet, hogy a 90-es évek Magyarországán is lenne értelme egy ilyen könyv kiadásának. Ebből az ötletből született meg a Magyar Pénzügyi és Tőzsdei Almanach.

– Hogyan fogadta a piac ezt a hiánypótló művet?

– Abból, hogy valami hiányt pótol még nem következik, hogy a piaci szereplők átérzik és méltányolják ezt a szerepét. Meglátásom szerint a befektetésekkel professzionális módon foglalkozó intézményi befektetők örömmel üdvözölték a kiadványt, hiszen az a maga eszközeivel segítette őket. Ugyancsak szívesen forgatták a könyvet, illetve annak angol változatát a külföldiek, különösen a külföldi újságírók. A kisebb befektetőket azonban mindig is a rövid távra szóló piaci hírek irányították (és irányítják ma is), úgyhogy ők csekélyebb figyelmet fordítottak az almanachra. De ez a világon mindenhol így van, úgyhogy ez senki számára nem jelenthetett meglepetést. Az ilyen invesztorok hozzáállását egyébként egy Zrínyi parafrázissal tudnám a legjobban jellemezni: „önkeze vágta zsebét".

– Első megjelenésekor, 1990-ben az almanach még csak egy vékonyka kötet volt, az idők folyamán azonban háromkötetesre duzzadt. Az Ön meglátása szerint megfelelően követte-e ez a könyv a piaci intézményrendszer fejlődését? Mennyire izgalmas ma átlapozni mondjuk egy 1991-1992-es kötetet?

– Aki a magyar pénz- és tőkepiaci rendszer bármely szegmensének az elmúlt tíz évben bekövetkezett változásairól, fejlődéséről – legyen szó akár a bankrendszerről, akár a tőzsdei kibocsátókról, akár a felügyeleti rendszerről – akar elemzést írni az semmiképp nem tudja megkerülni az almanachot. Ez egyben azt is jelzi, hogy a kiadvány hű tükre a mindenkori magyar pénzügyi infrastruktúrának, vagyis pontosan és jól követte és követi annak változásait. És persze felettébb izgalmas dolog csak úgy átfutni, hogy kik ültek a különböző cégek választott testületeiben az egyik évben, s kik a másikban; kik hová „vándoroltak" és így tovább. A választott testületek személyi összetételének módosulásaiból egyébként a politikai változások is pontosan nyomon követhetők.

– Napjaink elektronikus világában a könyv mint olyan veszíteni látszik népszerűségéből. Professzor úr miképpen látja a könyv-számítógép párviadalt?

– Megítélésem szerint korosztályspecifikus, hogy ki melyik eszközt részesíti előnyben. Úgy látom, hogy a 35 év fölötti korosztály túlnyomó része inkább a könyvet preferálja, ugyanis ahhoz van szokva, a 35 év alattiak viszont minél fiatalabbak, annál kevésbé könyvcentrikusak. Ők ugyanis már az új technológia bűvöletében nőttek föl. És hát minél többen lesznek a fiatalok…

Az almanach elindítása óta eltelt tíz évben a pénzügyi világ – és persze nem csak a pénzügyi világ – fejlődése rendkívüli mértékben felgyorsult: a részvénypiacon már a tegnap is távolinak számít, ha pedig a day trade-re (vagyis a napon belül részvény adásvételre) gondolunk, akkor az egy órával korábbi történések is a régmúlt kategóriájába tartoznak. Igazán itt volt tehát már az ideje annak, hogy a Magyar Pénzügyi és Tőzsdei Almanach megjelenjen az interneten, s szívből örülök, hogy erre ezen az őszön sor is került. A felgyorsult világban ugyanis csak ezzel az eszközzel lehet „szintidőn belül" reagálni a történésekre.

Milyen mobil telefont használjak ?

A fenti kérdést szinte mindenki felteszi magának, van, aki sokáig rágódik rajta, van, aki szinte percek alatt dönt, és van, aki többet kipróbál, és utána dönti el, hogy melyiket használja huzamosabb ideig.

Az Ericsson, a Motorola és a Nokia készülékei között néha alapvető különbségek vannak, néha rendkívül hasonló megoldásokat nyújtanak. Az alábbiakban néhány javaslat alapján, gondolatébresztőként bemutatunk néhány javaslatot a választás szempontjaira. Az alábbiak csak egy rövid áttekintést tükröznek, sok funkció esetében más gyártó készülékei is tudják ugyan azt a szolgáltatást, csak ott lettek megemlítve, ahol ez véleményem szerint a gyártó számára fontos volt a készülék piaci pozícionálása érdekében.

A legfeltűnőbb azonosság a csoportosításban van, mindegyik gyártónak vannak „top", „közepes" és „alap" kategóriájú készülékei. Az alapvető különbség az árak alapján történő csoportosítással képződik, amihez a külső párosul. Ugyanakkor a készülékek tudása és szolgáltatásai esetében már vannak átfedések, például van olyan olcsó készülék, amelyik tud olyan szolgáltatást, amit a legdrágább készülékek.

A legerőteljesebb választóvonal a Motorola és a másik két gyártó között húzható meg. A Motorola erőteljes amerikai piaci magatartása alapján már régóta nem készüléket gyárt és nem is azt akar eladni, hanem egy, a mobil szolgáltató által kínált csomag egy részét. Az ő felfogásukban a vevő nem egy műszakilag tájékozott állampolgár, hanem egy átlagos fogyasztó, akitől folyamatos bevételre lehet szert tenni. Ezért a Motorola kézikönyvekben is az olvasható, hogy az első menüpont az vagy internet csatlakozás, vagy az adott szolgáltató által nyújtott szolgáltatás. Maguk a készülékek is ezt a filozófiát testesítik meg. Az átlagfogyasztó kapcsolja be a telefont, és csak az első menüpontig jusson el, amivel rögtön állandó - vagy legalábbis sokszori és hosszan tartó - kapcsolatot hozzon létre a szolgáltatóval, azaz minél többet fizessen a szolgáltatásokért, legyen az internet vagy WAP vagy bármi más. A készülék menürendszere úgy van összeállítva, ahogy a programozónak kényelmes, ha a felhasználó morog, hogy nem logikus, vagy nem tlálja azt a menüpontot, amit gyakran használ, akkor lehetősége van arra, hogy létrehozzon saját magának egy menüt, és majd azt használja.

A Nokia esetében épp az ellenkező filozófia érvényesül. Talán az ő készülékeik rendelkeznek a használat szempontjából leglogikusabb menüszerkezettel. Néhány kivételtől eltekintve mindent gyorsan meg lehet találni. Ami a Nokia és az Ericsson készülékek közötti alapvető különbség, az talán a méret, sőt inkább az ergonómia. A Nokia készülékek a legkisebbek, azonban inkább női és gyermek, illetve vékony ujjú felhasználók számára kényelmesek. Az Ericsson készülékek a fentiek alapján úgy definiálhatóak, hogy viszonylag logikus menüvel rendelkeznek és általában könnyen kezelhetőek mind a széles ujjú férfiak, mind a hosszú körmöt viselő nők számára.

Azonos gyártó készülékei közötti különbségek

A Motorola telefonjai között roppant egyszerű a választás. Akinek szüksége van arra, hogy Amerikában tartózkodása során is elérhető legyen, annak jelenleg csak a Motorola készülékei ajánlhatóak, a Motorola Timeport P7389 és L7089 típusú, amelyek 900, 1800 és 1900 MHz-en is kommunikálnak, valamint a M3888, amelyik 900 és 1900 MHz-en működik. A gyártó többi készüléke között már nehezebb választani, illetve talán nem annyira. Az általános jellemző az egyedi, esetleg meghökkenést keltő megjelenés, a cserélhető burkolatok, a furcsa színek, illetve a szolgáltatás elsődlegessége és a menük részleges érthetősége. Egyszerre csak kevés készüléke van a piacon, így általában azt érdemes venni, ami az akciók és az árak alapján megéri.

A Nokia készülékei között az árakon kívül elsősorban a kommunikációs igények alapján lehet választani. Ezeket a készülékeket célszerű előnyben részesíteni akkor, ha fontos a fax vagy adatküldés valamilyen mobil eszközről, és nem lehet vezetékes kommunikációt választani. Ezek közül a legjobb a 6110-es, amelyiket direkt ere a célra fejlesztettek ki, valóban szabványos kapcsolatokat lehet vele létrehozni, azaz más gyártók készülékeivel is megbízhatóan

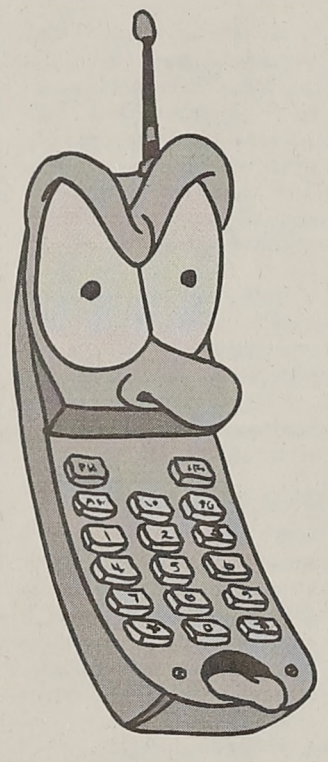

működik. Ennek révén megoldást jelent például újságírók, fotoriporterek számára, akik egy notebookba írják az anyagot, vagy a digitális kamerájuk tartalmát oda mentik, majd a notebook és a mobil telefon között - vezetések vagy infra - kapcsolat révén továbbítják a szerkesztőségbe a GSM rendszeren keresztül. A „top" kategória elsősorban a sznobokat, a felső vezetőket illetve vezető beosztású hölgyeket célozza meg, a cél a minél kisebb, formásabb, elegánsabb kinézetű mobil telefon, amelyik nemcsak szemre tetszetős, hanem értékesnek is tűnik. Emellett a szolgáltatásai is fontosak, mert a rezgő hívásjelzés mellett az egyre erősödő csengetés is segítséget jelent. Ennek révén gyakorlatilag az első három csengetés valójában csak rezgés, illetve halk pittyegés, hallható, azaz aki a „néma" üzemmód miatt korábban elmulasztotta felvenni a telefont, és később bosszankodott emiatt, most az első három csengetésig a környezete zavarása nélkül fogadhatja a hívásait.

Az Ericsson készülékeinél a „T" a „top", az „R" a közepes és az „A" jelűek az alap kategóriát jelölik. A csoportok között markánsabbak a különbségek, különösen a gyártó újabb készülékei esetében. Az új célpiacuk a sokat utazók, szabadtéren dolgozók vagy tartózkodók, illetve szabadidős tevékenységet, kirándulást, túrázást folytató fiatalok és középkorúak. Számukra nem a kis méret, hanem a hangos csengetés, zajban is jól érthető beszéd, valamint a hosszú elérési idő a fontos, illetve a készüléknek nemcsak a szennyeződéseket kell elviselnie, hanem a rázkódás és síkosság ellenére biztosan kézben tarthatónak, illetve ruházathoz vagy táskához rögzíthetőnek kell lennie.

Ezért az első „ormótlan" 520-as készülék után a 310-es már formatervezettebb, karcsúbb, jobban kezelhető, és a 200 órás készenléti időt is lehetővé teszi. A középkategóriájú készülékei kissé ormótlanok, például az R320-as „WAP telefon" hideg fém felülete és színe nem váltott ki pozitív fogadtatást, valamint a szolgáltatásai is kezdetlegesek.

A WAP használata ma még nagyon drága, és nincsenek meg a megfelelő programok sem hozzá, a naptár és határidő napló - amelyet ez a csoport intenzíven igényel - csak alapszintű szolgáltatást nyújt, az adatátvitele csak 9600 bps sebességre képes, és az övcsipesze sem teljesen megbízható. Az infra adatkapcsolat csak Ericsson készülékek között tekinthető teljesen biztonságosnak, más gyártó készülékeivel először tesztelni kell, és a szükséges javításokat szervizzel vagy szakértőkkel kell elvégeztetni. Ez többnyire - ha már megszületett a megoldás - egy újabb kommunikációs program letöltését jelenti.

Az R320 viszont már megnagyobbodott kijelzővel rendelkezik, ami jelzi, hogy az Ericson nem ragaszkodik mereven a három soros kijelzőkhöz. A „top" kategóriájú készülékei - például T10, T28 - esetében a Nokia készülékekhez hasonló kis méret, könnyű súly a jellemző, viszont a billentyűk kényelmesebben kezelhetőek, a megjelenése mérsékelten, illetve „burkoltan" elegáns, kár, hogy az akkumulátor nem bír 60 óránál több készenléti időt, és a Nokia készülékeivel ellentétben csak 3 soros a kijelző felülete.

Fodor Albin

Megnyílt a Kávészünet!

Új internetkávézó Pesten

2000-10-27-én nem csak a vizsgaidőszak, hanem a Kávészünet is beindul. A Tátra utca 12-szám alatti kellemes kávézó két számítógéppel és finom kávékkal, sütikkel és teákkal várja a vendégeket. Vezérmondatuk, hogy „A kávéház közössége szellemiséget formál, az Internet szellemisége pedig közösséget".

A Kávészünet igazán különleges a maga nemében, hiszen nem valamiféle hi-tech „cybercafé", hanem egy hagyományos kávéház légkörét idézi, ahol a közösség, a kultúra és a művészet áll a középpontban. A falon Horváth Péter fotóművész képei láthatók. Kéthetente új kiállításokat terveznek. Minden pénteken este 7 órakor „Csevegés" címmel egy-egy meghívott előadó tart beszélgetést. Novemberben Rajnai András rendező, Gonda János jazz-zenész, Perényi Eszter hegedűművész és Dr. Trogmayer Ottó régész-professzor lesz a vendég.

A kávéházat informatikusok alapították Porcsalmy Imre vezetésével. A kialakításban arra törekedtek, hogy az ő saját igényeiket is kielégítse a Kávészünet. A művészeti igényességre Köllő Miklós, művészeti manager fordít gondot.

A Kávészünet vár mindenkit, aki szünetet tartana a mindennapi rohanásban, rövid időre megállapodna egy kávé vagy tea, a friss újságok mellett és szívesen elolvasná, megírná e-mailjeit, illetve szörfözne egy kicsit a neten. Az internetet kevésbé ismerőket folyamatos tanácsadással segítik.

A Kávészünet talán bebizonyítja, hogy az Internet nem lehet oka a kávéházi kultúra elsorvadásának, sőt hozzájárulhat annak egy modern formában való újjáéledéséhez.

Új csatlakozási pontok az információszerzéshez

2000. október 1-től az Egyetemi Központi Könyvtár földszintjén már látogatható az a Multifunkciós Oktatási Terem (MOT), melyet a BKÁE olvasójeggyel rendelkező hallgatói és oktatói számára hoztunk létre. A terem számítógépeiről elérhetők egyrészt az általános ill. szakterületi tájékozódást segítő CD-ROM-ok (HVG, Népszabadság, Magyar Hírlap, COMPLEX-CD CÉGHÍREK és JOGTÁR, Vállalkozók kézikönyve, Országtanulmányok külkereskedők részére, sajtóadatbázisok), másrészt a könyvtár által előfizetett, Interneten elérhető adatbázisok is (ABI-Inform, Econlit, European Business ASAP, Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa, stb.)

A számítógépek használatához olvasójegyre és a kölcsönzőpultnál kapott személyre szóló azonosítóra van szükség. A felhasználók minden hónapban 10-10 órányi idot tölthetnek ingyenesen Internetes és CD-ROM-os kereséssel, az ezen felüli használatért viszont óránként 375,- Ft-ot kell fizetniük. A megszerzett információk floppy-ra menthetők vagy nyomtathatók, és a kölcsönzőpult munkatársainál átvehetők (nyomtatás: oldalanként 25,- Ft). A terem fokozott igénybevétele miatt lehetőség van egy-egy számítógép előre foglalására is 375,-Ft ellenében.

Reméljük felkeltettük érdeklődését információs forrásaink újabb elérési pontja iránt és hamarosan Önt is a MOT látogatói között üdvözölhetjük!

A terem használatát illető esetleges kérdéseivel forduljon az EKK Olvasószolgálatához a tajek@lib.bke.hu e-mail címen vagy a 7120-as ill. 7238-as belső mellékeken.

BKÁE Egyetemi Központi Könyvtárának munkatársai

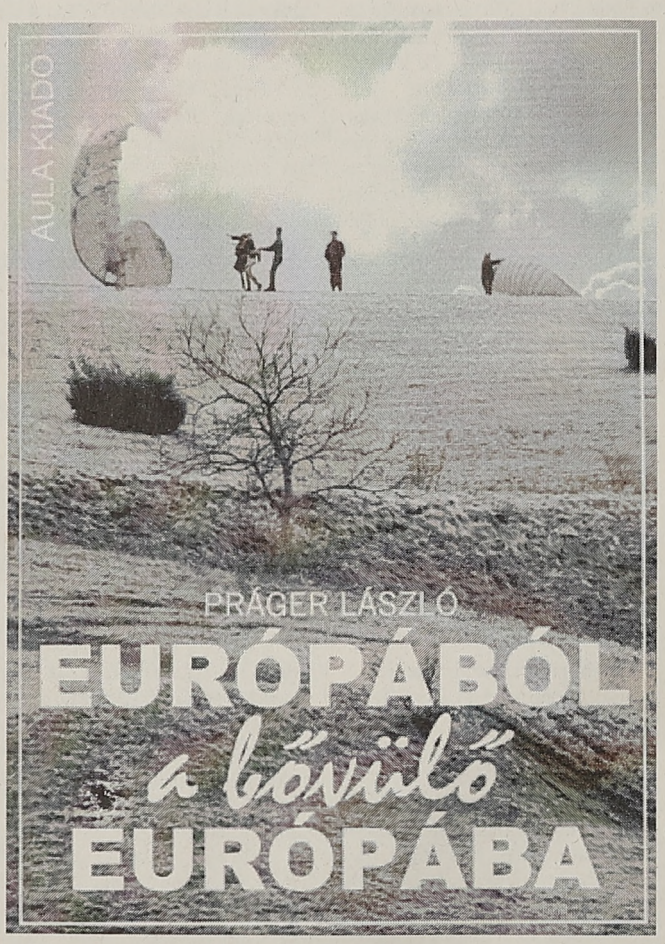

Az AULA Kiadó ajánlata

Ingyen koncert

A Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Prelude kórusa idén ünnepli fennállásának 50. évfordulóját. A jubileum alkalmából rendezett koncerttel egybekötött ünnepség a Budapesti Vigadóban 2000 november 8-án 19:00-tól lesz, melyre minden kedves barátunkat, az egyetem valamennyi diákját, tanárát és dolgozóját sok szeretettel várunk. A belépés díjtalan.

Fotókiállítás

November 13. és 17. között láthatjátok kiállításunkat az Aulában

A BKÁE Fotóköre

Közlemény

A Tudomány a Nőkért alapítvány részére a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásából befolyt 43 706 forintot az Alapítvány vagyonának gyarapítása céljából értékjegybe fektette.

Koncz Katalin a Kuratórium titkára
Bor Irén az Alapítvány képviselője

SPORT

A 2000. évi Egyetemi és Főiskolai Tájékozódási Futó Országos Bajnokságra – melyet Ópusztaszeren rendeztek meg szeptember 23–24-én, 16 fő nevezett.

Női kategóriában Zsebeházy Eszter I. helyezést ért el.

A 2000.évi Magyar Egyetemi-Főiskolai Országos Tenisz Bajnokságra – melyet Szegeden rendeztek meg szeptember 29–30., október 1-jén – 2 fő férfi (Székely-Doby András, ifj. Rapcsák Tamás) és 4 fő nő (Szepesházi Ágnes, Zaja Ágnes, Tornyos Eszter, Kalmár Lili) versenyző nevezett.

A férfi páros versenyen Székely-Doby András–ifj. Rapcsák Tamás a 3. helyet szerezték meg.

Az eredményekhez gratulálunk!

Az Országos Úszóbajnokságra megérkezett a versenykiírás. Nevezni november 9-ig lehet a Testnevelési Tanszéken, bővebb információ is itt kapható. Minden régi és új jelentkezőt várunk!

A versenyen indulóknak edzéslehetőség kedd-szerda-csütörtök-pénteki napokon 7,30 órakor a Sportuszodában (Margitsziget) testnevelési óra keretében.

Közgáz csapatok őszi mérkőzései

Kosárlabda
Helye: Kinizsi u. 1-7., Felső terem
2000. október 29. (vasárnap)
9,00 óra Közgáz – Creditanstalt

2000. november 5. (vasárnap)
9,00 óra Közgáz Sakál – Közgáz
10,30 óra Közgáz Öf. – Computerbontó KK
13,30 óra Közgáz Imas – Göntz KE
15,30 óra Közgáz I. SC – KSSK
17,15 óra Közgáz II. SC – Budaörsi DSE

2000. november 12. (vasárnap)
9,00 óra Közgáz – Szinyei KC

2000. november 19. (vasárnap)
10,10 óra Közgáz Sakál – Creditanstalt
11,50 óra Közgáz Öf. – 12 Karátos Iskola/B
13,30 óra Közgáz Imas – Budai XI. SE
15,30 óra Közgáz I. SC – Százhalombattai KSR
17,15 óra Közgáz II. SC – UPC

2000. november 26. (vasárnap)
15,30 óra Közgáz – Hidegkúti KK
17,15 óra Közgáz II. SC – Kandó FSC

2000. december 3. (vasárnap)
13,30 óra Közgáz – AMBO
15,30 óra Közgáz I. SC – Monori SE
17,15 óra Közgáz II. SC – Budafoki KK

2000. december 10. (vasárnap)
9,00 óra Közgáz Öf. – BLF Palota
10,40 óra Közgáz Sakál – Kobak SC/B
12,20 óra Közgáz Imas – ICO se

2000. december 17. (vasárnap)
13,30 óra Közgáz – ÁFDSE
15,30 óra Közgáz I. SC – MAFC
17,15 óra Közgáz II. SC – 84-es válogatott

Röplabda NB II-es női csapat
Helye: Varga Jenő Kollégium tornaterme
(IX., Kinizsi u. 2-6., alagsor)
2000. november 18. (szombat)
11,00 óra Közgáz – Pécs

2000. december 9. (szombat)
11,00 óra Közgáz – Győri Dózsa

Asztalitenisz női NB I/B-s csapat
Helye: Kinizsi u. 1-7., alsó terem

2000. november 4. (szombat)
10,00 óra Közgazd.Egyetem–Mezőtúri AFC VSI.

2000. november 11. (szombat)
11,00 óra Közgazd.Egyetem – Szombathelyi AK

2000. december 9. (szombat)
11,00 óra Közgazd.Egyetem–CBA Kecsk. Sp. II.

Gyertek szurkolni!

Negyedik lett a kardvívó Ferjáncsik Domonkos

(folytatás az első oldalról)

– A gazdaság és a sport között gondolom az életemet. Még nem látom magam előtt, hogy hol fog összeérni ez a két dolog. Akár sportdiplomataként is el tudom képzelni magam Nem szeretnék elszakadni teljesen a sporttól. Az edzői munka viszont úgy érzem nem férne bele ebbe a képbe.Egyelőre azonban az egyetem elvégzését tartom fontosnak. Még két év van hátra a diplomáig, szóval van még idő.

– Hogyan tudod összeegyeztetni, hogy közgazdásznak tanulsz és mellette élsportoló vagy?

– Ez egyáltalán nem rendhagyó dolog a vívóknál. Közülünk sokan jogászok, közgazdászok. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, a sportágamnál fogva, hogy van lehetőségem tanulni. A kajakossal, úszókkal szemben lényegesen több időnk van. Ismerek több kajakost is, neki az egész évük az edzőtáborban telik, valamint versenyeken vannak. Az úszóknak általában napi 3 edzésük van. Nekem legfeljebb 2 edzésem van, de gyakran csak egy, ez körülbelül 3 órát jelent, ezzel le is tudom a napi edzésadagomat.

– Jobb vagy bal kezes vagy?

– Balkezes vagyok. Van akiket zavar ez verseny közben. Természetesen a többség nálunk is jobbkezes. Nekem egyébként teljesen mindegy , hogy a másik melyik kezében tartja a kardot.

– Verseny közben mit figyelsz az ellenfelen?

– Nem tudnám megmondani pontosan. Inkább a kezét és a felső testét, mert ott történnek az érdekesebb dolgok. Konkrétan nincs szabály arra, hogy mit nézzünk, az ellenfelet "érezni" kell.

– Neked hogyan kezdődött a karriered?

– 7 éves voltam, amikor el kezdtem vívni a Vasasban. Bár eredetileg úgy volt, hogy teniszezni fogok.

– Ez láthatóan elég jól sikerült...

– Valóban! A szüleim ugyanis szerették volna, ha a Pasaréti úton sportolok, ami közelebb volt hozzánk. Viszont teniszezni a Folyondár utcába vettek fel. Egyébként nem volt semmi konkrétum, csak annyi, hogy sportoljon a gyerek. Az általános iskolában ugyanis ez követelmény volt. A bátyám akkor már néhány éve vívott. Mivel a tenisz nem jött össze, elmentem vele az edzésre, és legkisebbként beálltam a sor végére. Itt kezdődött az én sportpályafutásom. Aztán elég hamar jöttek a sikerek és a pozitív visszajelzések. Nagyon megszerettem a közeget és a sportot is. A vívás ugyanis egy csodálatos szellemi vetélkedő. Itt gyakorlatilag arról van szó, hogy túl kell járni az ellenfél eszén. Leginkább az ragadott meg benne, hogy sport és játék egyszerre.

– Úgy tudom, hogy szeretsz mosómedvét sétáltatni?

Igen, bár hogy őszinte legyek, a mosómedve-sétáltatás eddig még nem jött össze, de él bennem egy vágyálom ez iránt. Ami úgy tűnik, hogy hamarosan beteljesedik. Ugyanis az állatkertben egy mosómedve nevelőszülője vagyok. Sajnos eddig nem volt időm, hogy meglátogassam a "kisfiamat", akit utánam Domának kereszteltek. Viszont ígérem, hogy amint találkozom vele, beszámolok róla. Talán még meg is írom a KÖZGAZDÁSZ-ba.

– Mi pedig nyitunk neked egy rovatot.

Sipos Anikó

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI EGYETEM LAPJA

A szerkesztőbizottság elnöke: Benedek István Gábor ▲ Főszerkesztő: Bátki Mihály
Lapigazgató: Szabó Mária Magdolna ▲ Munkatárs: Gyöngyös Zsófia ▲ Fotó: Károlyi Eszter
Szerkesztőség: 1093 Bp., Fővám tér 8. Tel./üzenet/fax: 218-0356, Központi szám: 218-6855 (6062 mell.)
E-mail: kozgazdasz@szerk.bke.hu
Kiadja a BKÁE megbízásából a Héttorony Kiadó. 1025 Bp., Csévi köz 15.
Nyomdai kivitelezés: BETŰ Stúdió, Bp. VII., Vörösmarty u. 3/a. Telefon/Fax: 341-0834
ISSN: 0230-7529

KÖZGÁZ FILMKLUB

KED/D/VCSINÁLÓ SZERDÁRA

!!! MŰSORVÁLTOZÁS !!!

XI. 01. Nem áll szándékomban bárkit is lebeszélni a filmklubba járásról, s különösképpen nem rábeszélni a televízió nézésére, most mégis ezt teszem. Sajnálatos módon későn tudatosult kis agyamban (*kisagy*), miszerint november első napja piros bötűs ünnep, azaz munka- és tanításszü-neti nap, tehát zárva lészen az egyetem, következésképpen elmarad a filmvetítés. Az erre az időpontra meghirdetett **ORSZÁGÚTON /FELLINI/ dec. 20.-ára** tolódik, míg az akkorra tervezett **ESZKIMÓ ASSZONY FÁZIK / XANTUS JÁNOS/** elmarad. Ez utóbbit azonban megnézhetitek a DUNA TV-ben november 07-én, a rendezőnek egy korábbi kisfilmjével megspékelve.

XI. 08. Vajon mennyien olvasnak manapság? Nem tudom. Mennyien olvasnak úgynevezett szépirodalmat? Nem tudom. És mennyien olvasnak verset? Nem tudom. És ebből mennyien ismerik-olvassák *Arszenyij Tarkovszkij* költeményeit? Valószínűleg kevesen. Jóval többen lehetnek, akik fiának, **ANDREJ TARKOVSZKIJ** filmrendezőnek nevével szembe találták már magukat. Aki pedig látta is valamely alkotását, aligha felejtette el, annyira egyedi, senki másával össze nem téveszthető művekről van szó: *IVÁN GYERMEKKORA (1962), SOLARIS (1972), TÜKÖR (1974), SZTALKER (1979), NOSZTALGIA (1983), ÁLDOZATHOZATAL (1985).* /S, hogy nem esett messze alma a fájától, azt filmjeinek költőisége bizonyítja. A TÜKÖR-ben például részletek hangzanak el az apa verseiből./

Még ebből a sorból is némiképp kikandikál a monumentális, közel három órás **ANDREJ RUBLJOV (1966),** a „szovjet" – és az egyetemes – filmművészet kiemelkedő remeke. Tarkovszkij a forgatókönyvet közösen írta *Andrej Mihalkov-Koncsalovszkijjal* (aki színész és rendező, csakúgy, mint testvére *Nyikita Mihalkov*), s mindketten a nagy öreg, *Mihail Romm* kezei alatt tanulták a mesterséget. Azonban nem ez volt az oka, hogy a *Rubljov* dobozban maradt, hanem a politikai vezetők véltek benne felfedezni némi történelemhamisítást. Csupán 1969-ben a Cannes-i filmfesztiválon mutatták be – versenyen kívül -, s még ennél is később a Szovjetúnióban. A címszereplő *Anatolij Szolonyicin*, 1982-es haláláig majd minden Tarkovszkij filmben fontos szerepet játszik /pl: a *Sztalkerben* a kissé pityókás *„írót"*/

A cselekmény magva a XIV.-XV. században élt legendás ikonfestő, ANDREJ RUBLJOV élete, az akkori korszaknak (is) megfelelő emberi kicsinyességgel, irigységgel, kegyetlenséggel fűszerezve. Egy véres támadás mellékszereplőjeként – kissé habókos lányt megmentendő – saját kezűleg végez egy tatárfejű tatárral, ami annyira megviseli lelki békéjét, hogy felhagy a festészettel. Akadna ugyan egyéb önkifejezési forma, csakhogy ő a beszédet is kiiktatja: némasági fogadalmat tesz. Megrendültségét némileg enyhíti egy magát harangöntő mesterként aposztrofáló kamasz fiú ténykedése. A suhanc ugyanis rettenetes önbizalommal veselkedik a meglett mestereket is eltántorító feladatnak, jóllehet az sem zavarja, hogy életével játszik. Jutalma természetesen nem a királylány keze, fele királyságot sem kap, viszont megkönnyebbülve veheti tudomásul, hogy visszaadta az emberek hitét, elsősorban *Andrej Rubljovét.*

K. e. Zs.

Üzletemberek játéka

Sohasem értettem, hogyan akar valaki kereskedni, ha nem tud bridzsezni! Mindenki tudja, hogy a legjobb üzleteket társasági összejöveteleken kötik. A legjobb estéket pedig a kártyaasztal mellett tölti az üzletember.

Már az sem véletlen, hogy a bridzs mai változatát a világ leggazdagabb embere, Harold Vanderbilt hozta tető alá 1925-ben, amikor három hónapos hajóútra vitte New York-i barátait. Szebbnél szebb helyeken kötöttek ki, de nem nagyon érdekelte őket, annál sokkal magasabb alapon játszva próbálták ki a vadonatúj pontozási rendszert, ami a legjobb kártyajátékot a sakkal és a go-val vetekedő színvonalú logikai játékká, később igazi versenysporttá változtatta.

A bridzs egyik elődje a *whist* volt, az a játék, amelyet Phileas Fogg és barátai úztek a híres Verne-regényben, és amelyet *csitt* néven emleget a XVIII. század végén kiadott első magyar nyelvű kártyakönyv. Az elnevezés a mai játékra is alkalmazni lehetne, a nagy bridzsversenyeken halálos csönd üli meg a termet, a játékra koncentráló bridzsezők beszéddel nem cserélhetik ki a gondolataikat.

De a *bridzs* név is illik hozzá, hiszen a leglényegesebb az egymással szemben ülő és együtt síránevető játékosok közötti szellemi híd, amely először a licitálás során alkalmazható bemondásokból, majd a lejátszásban a kijátszott lapokból levont következtetések által teremtődik meg.

Mindamellett nem erre, hanem állítólag a *birics* nevű orosz kártyajátékra vezethető vissza. Furcsa, ha ez a nagyon is angolszász játék Oroszországból ered, mindenesetre kártyatörténészek állítják, hogy azt a változatot tekinthetjük a bridzshez legközelebb álló ősnek, amelyet Iván Iljics és hivatalnoktársai játszottak a nevezett haláláról írt Lev Tolsztoj-kisregényben.

Galim
Bridzsklub
1031 Budapest Petúr u. 15/a,
Telefon: (30) 9446 905
Nyitva: hétfő, szerda 17.30-22 óráig.
Bridzstanfolyam
Ifjúsági edzés
Nyitás: 2000. november 6.
További információért
látogasd meg honlapunkat
www.bridge.hu

A bridzshez ugyanúgy hatalmas koncentráció kell, mint a sakkhoz, de van egy nagy előnye: hétpercenként új játszma kezdődik, és nem kell egy órán keresztül küzdeni a kiegyenlítésért, ha a játékidő elején elhibáztunk egy lépést. Ráadásul legalább négy ember kell hozzá, és így a társasági életet sem kell felfüggeszteni miatta, sőt, mint említettem, éppen hogy összehozza az embereket, és így az üzletfeleket is egymással.

Az internetet pedig egyenesen a bridzsezőknek találták föl. Nem egy olyan portál van, amelyen éjjel-nappal perceken belül lehet másik három embert találni, akinek a komputer osztja ki a maradék lapokat, és máris kezdődhet a küzdelem, mondjuk, egy chicagói, egy barcelonai, egy canberrai és egy pesti bridzsőrült között. A www.bridge.hu honlapon a szabályok rövid leírásával, érdekes játszmákkal, feladványokkal találkozhat a látogató, és kérdéseket tehet föl a játékkal kapcsolatban.

Azért a legjobb, ha valahol Budapesten talál magának valakit a kezdő, aki megmutatja neki, miért olyan izgalmas ez a dzsóker nélküli fél pakli – azaz 52 lapos – francia kártyával üzött játék. Nem kell félni, minden bridzsező hittéritőnek érzi magát, aki köteles a bennszülötteket bevezetni a kártyahit rejtelmeibe. És bármilyen bonyolultnak tűnik is elsőre a szabálymagyarázat, minden a játékban színvonalas kikapcsolódást kereső értelmes ember az első pillanattól kezdve élvezni fogja.

A bridzs sport is: évente rendeznek világbajnokságot, kétévente Európa-bajnokságot és négyévente bridzsolimpiát (arról is szó van, hogy fölveszik a 2006-os téli olimpia műsorára). És ez az a sport, amelyben a nők a leginkább fölveszik a versenyt a férfiakkal, sőt gyakran megverik őket.

Magyarország a két háború között kétszer is megnyerte az Eb-t, mostanában a középmezőnyben van a helye. Az ifik között jobbak vagyunk, a 20 éven aluliak Európa-bajnokságán az idén negyedik lett a csapat (a hat játékos közül ketten is – Minarik Ágnes és Marjai Péter – szeptembertől a Közgáz hallgatói).

Budapesten mindennap lehet valamilyen klubban bridzsezni, most nyílik a legújabb, a Római-parti Petúr utca 15-ben a Galim Bridzsklub, ahol hétfőként Gál Péter sokszoros válogatott játékos vezeti be a játék rejtelmeibe a teljesen kezdőket, szerdánként pedig a már bridzselni tudó 25 év alatti fiataloknak tart ifjúsági edzést.

Érdemes megpróbálni.

HVG diákoknak

Fizess elő egy évre!

Hétről hétre házhoz jön

November 10-ig dönts!

hvg

Most 40%-kal könnyebb

HVG DIÁKÁRON

Megrendelőlap

❑ Igen, megrendelem a HVG-t 40%-os diákáron, egy évre, 4150 Ft-ért.

❑ Igen, megrendelem a HVG-t 23% kedvezménnyel, fél évre, 2663Ft-ért.

❑ Igen, szeretném kipróbálni a HVG-t, két hónapra, 532 Ft-ért.

❑ Igen, megrendelem az Understanding English nyelvoktató sorozat öt CD-ből álló újabb részét, 9600 Ft helyett mindössze 4200 Ft-ért.

❑ Igen, megrendelem az Understanding English nyelvoktató sorozat tíz CD-ből álló I. és II. részét együtt, összesen 6500 Ft-ért.

A fenti előfizetési ajánlatokat csak diákok vehetik igénybe, és 2000. november 10-ig érvényesek.

Név: .....

Cím: .....

Telefon: .....

E-mail: .....

Iskola neve: .....

Diákigazolvány száma: .....

A visszaküldött adatokat további akcióinkhoz is fel kívánjuk használni, de azokat harmadik személynek nem adjuk át. Ha adataid felhasználásához nem járulsz hozzá, kérjük, jelezd ezt nekünk. Web: www.hvg.hu

E25K